

İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ DERGİSİ

*IĞDIR UNIVERSITY
JOURNAL OF FACULTY OF ECONOMICS
AND ADMINISTRATIVE SCIENCES*

Kısaltma / Abbreviation: Iğdır İİBF Dergisi

Aralık / December 2024

Sayı / Issue 12

ISSN: 2459-0584

e-ISSN: 2717-6290

İĞDIR ÜNİVERSİTESİ
İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ DERGİSİ
İĞDIR UNIVERSITY
JOURNAL OF FACULTY OF ECONOMICS AND ADMINISTRATIVE SCIENCES

Sahibi / Owner

Üniversite Adına/ *On Behalf of the Faculty*
Prof. Dr. **Mahmut Kartal**
Dekan / *Dean*

Baş Editör / Editor-in-Chief

Doç. Dr. (Assoc. Prof.) **Emrah Konuralp** (İğdir Üniversitesi / *Iğdir University*)

Editörler / Editors

Doç. Dr. (Assoc. Prof.) **Özlem Sökmen Gürçam** (İğdir Üniversitesi / *Iğdir University*)

Doç. Dr. (Assoc. Prof.) **Leyla Akgün** (İğdir Üniversitesi / *Iğdir University*)

Yayın Kurulu / Editorial Board

Prof. Dr. **Nilüfer Narlı** (Bahçeşehir Üniversitesi / *Bahçeşehir University*)
Prof. Dr. **Pınar Köksal** (Orta Doğu Teknik Üniversitesi / *Middle East Technical University*)
Prof. Dr. **Ersin Erkan** (Bingöl Üniversitesi / *Bingöl University*)
Doç. Dr. (Assoc. Prof.) **Burcu Ilgaz** (Akdeniz Üniversitesi / *Akdeniz University*)

Uluslararası Danışma Kurulu / International Advisory Board

Prof. Dr. **Zijad Dzafic Džafić** (University of Tuzla)
Prof. Dr. **Mehdi Bağırov** (Nakhchivan State University)
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) **Turgan Babayev** (Baku Biznez University)
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) **Gülнар Samedova** (Azerbaijan National Academy of Sciences)
Doç. Dr. (Assoc. Prof. Dr.) **Kamran Nurəddinoğlu Abdullayev** (Azerbaijan National Academy of Sciences)
Dr. **Imam Mukhlis** (Universitas Negeri Malang, Indonesia)

İğdir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Suveren Yerleşkesi
76002 İğdir / TÜRKİYE
Tel/Phone: +90-476-223-0010
Faks/Fax: +90-476-223-0017

Web Sayfası/*Web Page*: iibfdergi.igdir.edu.tr

E-mail: iibfdergi@igdir.edu.tr

T.C. İğdir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi yılda iki kez haziran ve aralık aylarında, Türkçe ve İngilizce yayınlanan hakemli ve süreli bir dergidir. Dergide açık hakemlik prosedürü işletilmektedir. Dergide yer alan yazılar kaynak gösterilmeksizin alıntılanamaz. Dergide yer alan yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir

ISSN: **2459-0584**
e-ISSN: **2717-6290**

Sayı Hakemleri / Reviewers of the Issue

Makale Article	Hakem Reviewer	Hakemin Kurumu Reviewer's Institution
Rusya-Ukrayna Savaşının Antalya Havalimanı Uçuşları ve Havayolu Şirketleri Üzerindeki Etkilerinin Değerlendirilmesi	Sultan Gedik Göçer	Kocaeli Üniversitesi
	H. Yusuf Güngör	Iğdır Üniversitesi
Orman Okullarında Uygulanan Regio Emilia Yaklaşımı: Türkiye'deki Orman Okulu Yöneticileri Üzerine İnceleme	Nisa Başara Baydilek	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
	İrem Namlı Altıntaş	Süleyman Demirel Üniversitesi
The Impact of Political Corruption on Social Welfare Policy: A Systematic Review of Malaysia's Welfare System and Political Financing	Ahmet Köstekçi	Fırat Üniversitesi
	Ulvi Sandalcı	Kocaeli Üniversitesi

İÇİNDEKİLER

TABLE OF CONTENTS

Sayfa / Page

Araştırma Makaleleri / *Research Articles*

RUSYA-UKRAYNA SAVAŞININ ANTALYA HAVALİMANI UÇUŞLARI VE HAVAYOLU ŞİRKETLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	1-12
<i>Ayşe BAŞARAN</i>	

ORMAN OKULLARINDA UYGULANAN REGİO EMİLİA YAKLAŞIMI: TÜRKİYE'DEKİ ORMAN OKULU YÖNETİCİLERİ ÜZERİNE İNCELEME	13-32
<i>Nazife Gülşah DOYDU</i>	

Derlemeler / *Review Articles*

THE IMPACT OF POLITICAL CORRUPTION ON SOCIAL WELFARE POLICY: A SYSTEMATIC REVIEW OF MALAYSIA'S WELFARE SYSTEM AND POLITICAL FINANCING	33-44
<i>Kamal Husni JAAFAR</i>	

RUSYA-UKRAYNA SAVAŞININ ANTALYA HAVALİMANI UÇUŞLARI VE HAVAYOLU ŞİRKETLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Ayşe BAŞARANⁱ

Öz

Bu çalışma, Rusya ve Ukrayna arasındaki savaşın Antalya'daki havacılık sektörü üzerindeki etkilerini detaylı bir şekilde ele almaktadır. Savaşın başlamasıyla Ukrayna hava sahasının kapatılması ve Rusya'ya uygulanan yaptırımlar, havayolu taşımacılığında rotaların değişmesine ve maliyetlerin artmasına neden olmuştur. Antalya, Türkiye'nin en önemli turizm merkezlerinden biri olarak, özellikle Rus ve Ukraynalı turistlerin yoğun ilgi gösterdiği bir destinasyondur. Ancak savaş nedeniyle Ukrayna'dan gelen uçuşlar tamamen dururken, Rusya'dan gelen turist sayısında da ciddi bir azalma yaşanmıştır. Bu kaybın önüne geçebilmek amacıyla, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'nün desteğiyle yeni havayolu şirketleri kurulmuş, bazı Türk tescilli havayolu firmaları ise artan maliyetleri karşılamak için bilet fiyatlarını artırmış ya da belirli rotalara yönelik uçuşlarını iptal etmiştir. Çalışmada, havacılık sektörünün krizlerden hızlı bir şekilde etkilendiği ve bu nedenle proaktif bir yapıya sahip olması gerektiği vurgulanmaktadır. Bu tür bir yaklaşımın, sektörün hem ekonomik hem de çevresel sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmasını kolaylaştıracağı, aynı zamanda Antalya gibi turizm ve havacılık açısından gelişmiş şehirlerin ekonomik büyümesine katkı sağlayacağı sonucuna varılmıştır. Ayrıca, krizlerin doğru yönetilmesi durumunda fırsata çevrilebileceği ve sektörün gelecekteki olası krizlere karşı daha dayanıklı hale getirilebileceği belirtilmiştir.

Anahtar Sözcükler Rusya, Ukrayna, havacılık, Antalya, hava taşımacılığı, turizm

AN ASSESSMENT OF THE IMPACT OF THE RUSSIA-UKRAINE WAR ON FLIGHTS AND AIRLINE COMPANIES AT ANTALYA AIRPORT

Abstract

This study thoroughly examines the impact of the Russia-Ukraine war on aviation in Antalya. The closure of Ukrainian airspace and the sanctions imposed on Russia after the war began have led to changes in flight routes and increased operational costs for airlines. Antalya, one of Turkey's major tourism destinations, is particularly popular among Russian and Ukrainian tourists. However, the war resulted in the complete cessation of flights from Ukraine and a notable decline in the number of Russian tourists. To counteract this loss, new airlines were established with the support of the Directorate General of Civil Aviation, while some Turkish-registered airlines either raised ticket prices or canceled certain routes to manage rising costs. The study highlights the aviation sector's vulnerability to crises and underscores the importance of adopting a proactive structure to ensure resilience against future challenges. Such an approach would facilitate the sector's economic and environmental sustainability goals while contributing to the economic growth of cities like Antalya, where tourism and aviation are integral. Additionally, it is emphasized that effectively managing crises can turn them into opportunities, enabling the aviation sector to emerge stronger and better prepared for potential disruptions in the future.

Keywords Russia, Ukraine, aviation, Antalya, air transportation, tourism

JEL Codes L93, M10, Z38

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı Çalışma, araştırma ve yayın etiğinin gerektirdiği kurallar gözetilerek hazırlanmıştır. Etik kurul onayını gerektiren bir durum içermemektedir.

Finansal Destek ve Çıkar Beyanı Makalenin yazarı, herhangi bir çıkar çatışmasının olmadığını beyan eder. Çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.

GİRİŞ

Rusya ve Ukrayna arasındaki savaş küresel çapta ekonomiyi ve politik dengeleri bozmuş, birçok sektörde değişikliklere yol açmıştır. Özellikle önemli gelir kaynaklarından biri turizm olan Antalya, Rus ve Ukraynalı turistler tarafından yoğun olarak tercih edilmektedir. Bu iki ülke arasında yaşanan çatışmalar, Antalya'ya gelen turistlerin sayısında düşüşe sebep olmuştur. Savaşın başlamasıyla kapanan hava sahaları, Rusya'ya uygulanan yaptırımlar, havayolu şirketlerini etkilemiş, rotaların uzamasıyla maliyetlerin artmasına sebep olmuştur. Ayrıca, 2014

ⁱ Öğretim Görevlisi. Antalya Belek Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Sivil Hava Ulaştırma İşletmeciliği Programı Antalya-TÜRKİYE. ORCID: 0000-0002-0352-6687. E-posta: ayse.basaran@belek.edu.tr
Gönderim (Submission): 15.10.2024. Kabul (Acceptance): 19.12.2024.

yılında Malezya Havayollarına ait MH17 sefer sayılı uçağın Ukrayna hava sahasında düşürülmesi gibi geçmişteki benzer olaylar, bölgedeki hava sahasının güvenliği konusunda endişelere yol açmış ve havacılık sektörü üzerinde uzun vadeli etkiler bırakmıştır.

Savaşın beraberinde getirdiği zorunlu rota değişiklikleri, uçuş sürelerinin artmasına ve dolayısıyla yakıt tüketimlerinin fazlaşmasına sebep olmuştur. Artan yakıt maliyetleri, havayolu şirketlerinin operasyonel maliyetlerini artırmış ve dolayısıyla bilet fiyatlarına yansımıştır. Hem bilet fiyatlarındaki artış hem de kapanan hava sahaları ve iptal edilen uçuş rotaları nedeniyle Antalya'ya gelecek olan turist talebi azalmıştır.

Diğer taraftan, bu durum sürdürülebilir havacılık stratejilerini de olumsuz etkilemiştir. Ticari havacılık, yüksek büyüme oranı ve artan büyüme beklentileriyle sürdürülebilirlik açısından dikkat çekici bir alandır. Bu bağlamı yansıtmak amacıyla kavramsallaştırılan sürdürülebilir havacılık, büyüme ve çevresel ikilem göz önüne alındığında, sürdürülebilirlik konusundaki aşırı iyimserliğin gerçekçi olmadığını ortaya koymaktadır. Hem küresel havayolu şirketlerinin hem de büyük uçak üreticilerinin gelecekteki piyasa tahminleri ve ICAO'nun raporları bu durumu açıkça göstermektedir. Havacılığın hızlı büyüme trendi, ekonomik kazanımlar sağlamakla birlikte çevresel etkiler açısından ciddi soru işaretleri barındırmaktadır (Gürçam vd. 2021, s. 354; Konuralp, 2020, s. 144). Bu nedenle, sürdürülebilir havacılık anlayışının, yalnızca teknolojik ve operasyonel iyileştirmelere odaklanmak yerine, büyüme odaklı stratejilerle çevresel kaygılar arasındaki gerilimi ele alan daha bütüncül bir yaklaşımla ele alınması gerekmektedir. Savaşlar, felaketler ve başka nedenlerle maliyetlerin artması ise olası bütüncül stratejiler için engel teşkil etmektedir.

Bu makalede Rusya ve Ukrayna arasındaki krizin Antalya'daki Türk tescilli havayollarına olan etkileri incelenecektir. Bu bağlamda havacılık sektöründe yaşanan zorluklar ve bu zorlukların üstesinden gelebilmek için hangi stratejilerin geliştirilebileceği tartışılmaktadır.

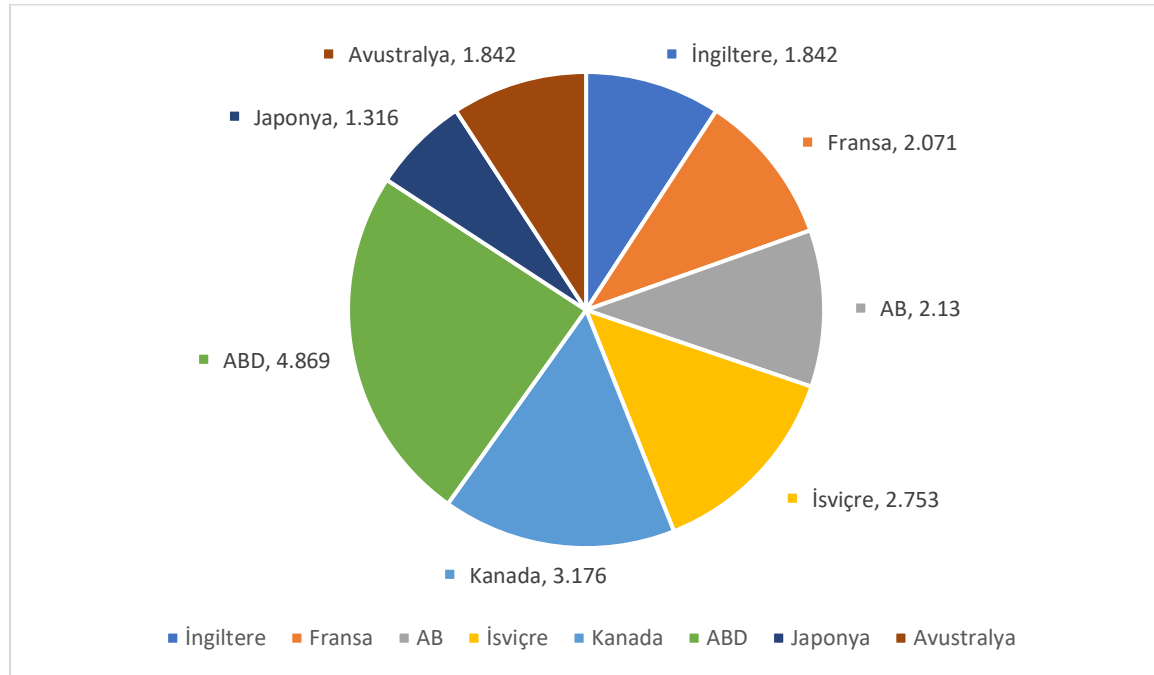
RUSYA- UKRAYNA SAVAŞINA GENEL BİR BAKIŞ

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin 21 Şubat 2022 tarihinde Ukrayna'nın doğusunda yer alan Luhansk ve Donetsk bölgelerini bağımsız devlet olarak tanıdıklarını ve Rus askeri birliklerinin de barışı korumak adına görev aldığını bildirmiştir. Ayrıca Rus Parlamentosu Putin'e ülke sınırları dışında askeri güç kullanma yetkisi vermiştir. 2014 yılından itibaren devam eden çatışmalar zamanla şiddetlenmiştir. 2008 yılında Bükreş Zirvesi'nden itibaren NATO'ya üyeliği konuşulan Ukrayna'da sokak gösterileri sonucu 2014 yılında Rusya yanlısı iktidar Viktor Yanukoviç'in görevden uzaklaştırılması ile Rusya alarm durumuna geçmiş ve alışlagelmiş askeri taktiklere ek yöntemler uygulayarak hem Kırım'ı işgal ve ilhak etmiş hem Ukrayna'nın doğusunda yeni bir dondurulmuş çatışma bölgesi oluşturmuştur (Yılmaz ve Bayar, 2022).

Putin'e verilen yetkiden sonra Ukrayna genelinde olağanüstü hâl ilan edilmiş ve 24 Şubat 2022 tarihinde Rusya, Ukrayna'yı fiilen işgal etmeye başlamıştır (BBC News, 2022). Rusya'nın Ukrayna'yı işgali 2. Dünya Savaşı'ndan bu yana Avrupa'da karada yaşanan en büyük savaş olarak görülmektedir. Öncelikle düşünülen Ukrayna'nın toprak bütünlüğü ve egemenliği iken, uzun vadede uluslararası sistemin ve güç rekabetinin geleceği bulunmaktadır (Duran, 2022). Rusya-Ukrayna Savaşı'nın başlangıcından bu yana Rusya dünyada en fazla yaptırıma uğrayan ülkesi konumuna gelmiştir. Castellum.ai sitesine göre 2024 yılı ağustos ayı son verilerine göre işgalden önce Rusya'ya uygulanan yaptırım sayısı 2 bin 695 iken işgalden sonra bu sayının güncel durumu 19 bin 535 olmuştur (Castellum.ai). Şekil 1'de de gösterildiği üzere Amerika Birleşik Devletleri 4 bin 869 yaptırım ile Rusya'ya karşı en fazla yaptırım uygulayan ülke konumundadır. ABD'yi 3 bin 176 yaptırımla Kanada ve 2 bin 753 yaptırımla İsviçre takip etmektedir.

Rusya'nın Ukrayna'ya olan saldırısı ve ülkelerin Rusya'ya uyguladıkları sert mali yaptırımlar nedeniyle Rusya'nın maruz kaldığı yoğun ekonomik etki yalnızca Rusya'ya ekonomik zorluk getirmekle kalmıyor. Bu durumun etkileri küresel ekonomiyi tehdit edip, finans piyasalarını sarsmıştır (Wiseman, 2022).

Savaş neticesinde iki ülke de altyapısında sorunlar yaşamış ve aksamalar meydana gelmiştir. Avrupa Birliği hava sahasını Rus uçaklara kapatmış, limanlarına da Rus gemilerinin girmesine izin vermemiştir. Böylece küresel bazda ulaşım sektörü etkilenmiş ve ekonomik sonuçları tüm dünyaya yayılmıştır (GEP, 2022).

Şekil 1. Rusya'ya Karşı Ülkelerin Yaptırım Sayıları

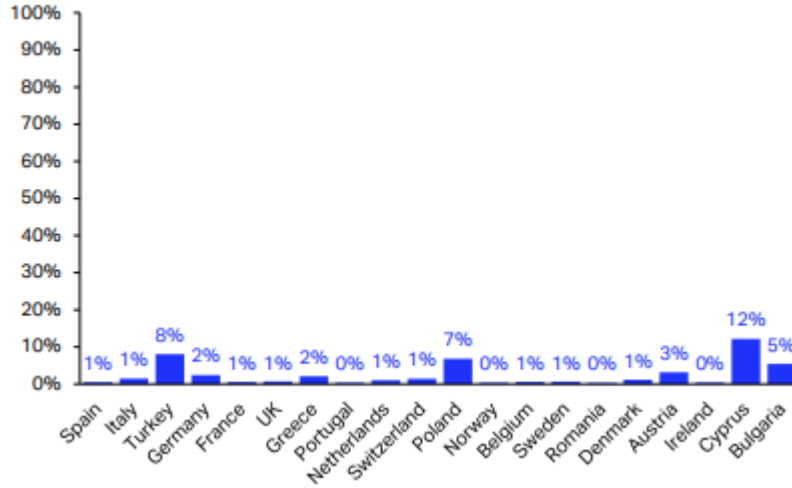
Rusya ve Ukrayna arasındaki silahlı çatışma neticesinde çatışmayı başlatan ülke olarak Rusya'ya çok fazla yaptırım uygulanmıştır. Vladimir Putin yönetimindeki Rus Hükümeti de bu yaptırımlara karşı enerji arzı blokajları yoluyla tepki vermiştir. Bunlardan biri de Rus tedarikine bağlı olan uçak yakıtı olmuştur (Mardones, 2022).

Havayolu şirketlerinin en önemli maliyet kalemlerinden biri uçak yakıtıdır. Havayolu şirketleri yolcularını varmak istedikleri noktaya uçururken uçuş noktaları arasındaki maliyetleri azaltan en uygun ve emniyetli rotayı bulmaya çalışırlar. Maliyet ve zaman kriterleri göz önüne alınarak aynı zamanda meteorolojik hadiseleri inceleyerek rota planlaması yapılır. Havacılık sektöründe yaşanan krizler hava sahaslarını etkiliyorsa bu rotalarda değişikliğe gidilmektedir. Çatışmanın başlamasıyla özellikle Batılı ülkeler tarafından uygulanan yaptırımlar, Avrupa hava sahasının Rus uçaklarına kapatılmasıyla sonuçlandı (Euronews, 2022). Havayolu şirketleri maliyetlerini azaltmak amacıyla en kısa rotayı tercih edip, yakıttan tasarruf yapmak isterken kısıtlı sahalardan uzak durmak zorunda kaldılar.

Rusya ve Ukrayna arasındaki silahlı çatışmanın özellikle uluslararası havacılık sektörü üzerinde etkisinin büyüklüğünün yanı sıra özellikle bu etkinin Antalya Havalimanı ve burada bulunan uçuşlara etkisi bu çalışmada açıklanması gereken özel bir konudur. 25 Mart 2022 tarihinden sonra aralarında Avrupa Birliği ülkeleri de olmak üzere Amerika Birleşik Devletleri de dahil olmak üzere toplam 36 ülke hava sahasını Rus Havayollarına yasaklamıştır. Rusya'da buna karşılık olarak bu ülkelerin çoğunun Rusya'ya inişini ve Rus Hava Sahasını kullanımını yasaklamıştır (IATA Factsheet, 2022). IATA'nın 2022 yılında

yayınlanmış olduğu “Ukrayna’daki Savaşın Havacılık Endüstrisine Etkisi” adlı rapora göre hem Rusya’ya uygulanan yaptırımlar hem de Ukrayna hava sahasının kapalı olması nedeniyle 2021 yılına göre havacılık sektörü %3,3 oranında negatif etkilenmiştir.

Şekil 2’de 2021 yılında ülkelerin toplam yolcu sayılarının Rusya ve Ukrayna’ya gidiş ve geliş yolcu sayılarına oranları verilmiştir. Avrupa ekonomisinin büyük çoğunluğu bu savaşın etkilerine önemli düzeyde maruz kalmadığı görülmektedir. Türkiye, Polonya, Kıbrıs ve Bulgaristan 2021 yılında bu iki ülkedeki gelen ve giden en yüksek paya sahip olmuşlardır (IATA Factsheet, 2022).

Şekil 2. Rusya ve Ukrayna’ya Gidiş ve Geliş Yolcu Sayılarının Ülkenin Yolcu Trafikine Yüzdesi

Antalya’nın Turizm Sektöründe Rusya ve Ukrayna’nın Önemi

Hızla gelişmekte olan ve büyümeye devam eden turizm sektörü, ülkeye döviz getirmesi, ekonomiye katkı sağlaması özelliğiyle turizmin GSYH ve istihdam üzerinde önemli bir etkisi bulunmaktadır. 1980 sonrasında Türkiye’de gelişmeye başlayan turizm, kriz zamanlarında cari açıkların kapatılmasında, işsizliğin kontrol altına alınmasında, ülkeye döviz girişi sağlamada ve ödemelerin dengelenmesinde kritik bir role sahiptir (Bozgeyik ve Yoloğlu, 2015).

Tablo 1, Türkiye Seyahat Acentaları Birliği’nin (TÜRSAB) yayınladığı 2022 ve 2024 yıllarına ait turizm istatistikleri raporlarından yararlanılarak hazırlanmıştır. Dünya genelinde yaşanan pandeminin olduğu 2020 yılı ve etkisinin devam ettiği 2021 yıllarında ülkeler arasında pandeminin yayılmasını engellemek amacıyla sınırlar kapatıldığı için sayılarda önemli bir düşüş görülmektedir. 2022 yılında gelen ziyaretçi sayısında artışla beraber hemen hemen 2019 yılına ait verilere yaklaşmıştır. 2023 ve 2024 yıllarında ise ziyaretçi sayıları artmıştır. 2024 yılının ilk 6 aylık verilerine dayanarak ülkemize gelen yabancı ziyaretçi sayıları 2023 yılına göre %10,33 oranında artış göstermiştir.

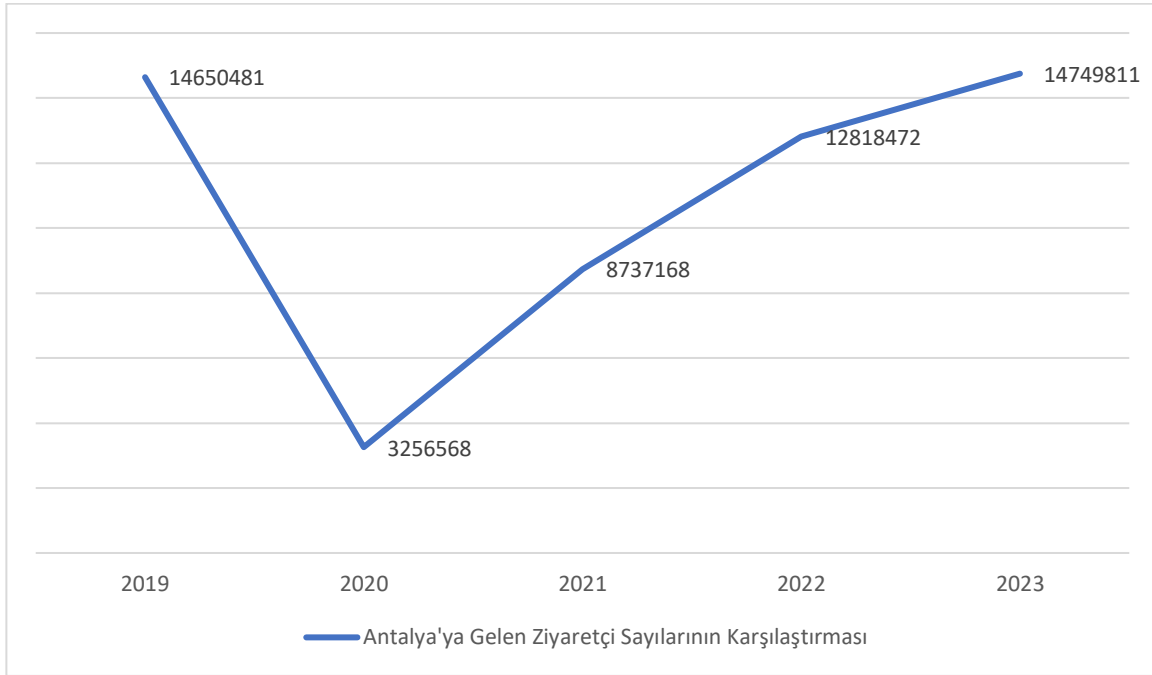
Tablo 1. Türkiye’ye Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Yıllara ve Aylara Göre Dağılımı

AYLAR	YILLAR					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
OCAK	1.539.496	1.787.435	509.787	1.281.666	2.005.967	2.047.027
ŞUBAT	1.670.238	1.733.112	537.976	1.541.393	1.870.414	2.294.579
MART	2.232.358	718.097	905.323	2.079.565	2.335.728	2.701.244
NİSAN	3.293.176	24.238	790.687	2.574.423	3.321.824	3.611.244
MAYIS	4.022.254	29.829	936.282	3.873.212	4.500.242	5.130.119
HAZİRAN	5.318.984	214.768	2.047.596	5.014.821	5.584.021	5.860.446
TEMMUZ	6.617.380	932.927	4.360.952	6.664.970	7.148.044	

Kaynak: TÜRSAB 2022 ve 2024 Raporları

Antalya, Türkiye'nin güneybatısında yer alan bir Akdeniz kıyı şehri olup hem ulusal hem de uluslararası önemli turizm destinasyonlarından biridir. Akdeniz kıyısında yer alan bu şehir; iklimi, doğası, tarihi ve yemek kültürü gibi sahip olduğu turistik özellikleri sebebiyle her yıl milyonlarca turist ağırlamaktadır. Turizm sektörü, Antalya ekonomisinde önemli bir paya sahiptir. 2019 yılında Antalya'ya 14 milyon 650 bin turist gelmiş ve bu rakamlarda Türkiye'ye gelen turist sayısının %35'ini temsil etmektedir (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2019).

Antalya'ya gelen turistlerin büyük kısmını oluşturan Rusya ve Ukrayna arasındaki savaş, Antalya turizmini de negatif yönde etkilemiştir. 2019 yılında Antalya'ya gelen ziyaretçi sayısı 14 milyon 650 bin iken Covid-19 pandemisinin yaşandığı 2020 yılında 3 milyon civarına düşmüştür. 2021 yılında tekrar yükselişe geçen sayılar, 2022 yılında yaşanan Rusya ve Ukrayna arasındaki savaş sırasında 12 milyon 818 bin olmuştur. 2023 yılında ise pandemi ve savaş öncesi dönemki aralıklara tekrar dönmüştür (TÜRSAB, 2019, 2022, 2024).

Şekil 3. 2019-2023 Yılları Arasında Antalya'ya Gelen Ziyaretçi Sayıları

LİTERATÜR İNCELEMESİ

Kemik ve Gedik Göçer (2023) çalışmalarında Rusya ve Ukrayna savaşının ulaşım sektörü ve özellikle havacılık sektörüne etkisini incelemiştir. Savaşın havacılık sektörüne etkisini incelemek amacıyla Rusya merkezli tam hizmet sağlayan, düşük maliyetli taşıyıcı, charter ve kargo havayolu şirketlerini ve Ukrayna merkezli tam hizmet sağlayan, düşük maliyetli taşıyıcı, charter ve kargo havayolu şirketlerinden birer tane temsil eden toplam 8 havayolu şirketi odaklı vaka çalışması yapmışlardır.

Demirkıran vd. (2022) yapmış oldukları çalışmada Rusya ve Ukrayna arasındaki savaşın Türkiye'de turizm sektöründe yaratabileceği tehditleri incelemiş ve Türkiye'nin kriz yönetimi stratejilerini ortaya koymaya amaçlamışlardır. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizini kullanmışlardır. Sonuç olarak savaşın ardından Rusya'dan Ukrayna'dan gelen ziyaretçi sayısında düşüş gözlenmiştir. Türkiye'nin sergilediği proaktif strateji sayesinde Rusya ve Ukrayna'dan gelen ziyaretçi sayısında azalış olsa da toplam ziyaretçi sayısında artış görülmüştür.

Yılmaz ve Bayar (2022) çalışmalarında Rusya'nın Ukrayna'ya savaş ilan etmesinden sonra başlayan karışık sürecin havacılık sektörüne, Türkiye'nin havayolu pazarına ve Rusya'nın bayrak taşıyıcı havayolu şirketi olan Aeroflot Havayollarının ticari faaliyetlerine olan etkisi incelenmiştir.

Akbarlı vd. (2022) çalışmalarında Ukrayna ve Rusya arasındaki savaşın havacılık sektöründeki etkilerini ortaya koymak amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden vaka çalışması yapılmıştır. Dört aylık bir süreç incelenmiş, bu dönemde gazete haberleri, internet haberleri, yetkili kurumların internet siteleri taranmıştır. Sonuç olarak bu süreç tüm dünyayı olumsuz olarak etkilemiştir. İki ülkenin askeri havacılık alanında kayıplar yaşamasının yanı sıra, yakıt maliyetlerinin artması ve hava sahalarının kapanması havayolu şirketlerini zor durumda bırakmıştır. Uçuş rotalarının değişmesi, bilet satışların %25'lik bir düşüşe sebep olmuştur.

Kovalchuk (2022) çalışmasında Rusya ve Ukrayna savaşının küresel havacılık endüstrisine etkisi incelenmiştir. Sonuç olarak bu savaş sonunda küresel havacılık ağı etkilenmiş. Rus Havaalanlarının önemini azaltmış, Türkiye gibi ülkelerin havaalanlarının merkezietini artırmıştır. Özellikle Sabiha Gökçen Havalimanında uçuş sayıları artmış, Rusya ve Avrupa arasında önemli bir bağlantı noktası haline gelmiştir.

Martins ve Cro (2023) yapmış oldukları çalışmalarında Rusya ve Ukrayna arasındaki çatışmanın başlangıcından itibaren bir dizi havayolu şirketinin hissesi üzerinde kısa vadeli piyasa etkisi araştırılmıştır. Sonuç olarak, listelenen havayolu şirketlerinde negatif ve istatistiksel olarak anlamlı bir hisse senedi fiyatı gözlemlenmiştir.

Prakasa vd. (2022) çalışmalarında yaşanan savaşın sivil havacılık sektörüne etkilerini ve uluslararası hukukun çatışma durumlarında nasıl düzenlemelere gittiğini incelemişlerdir. Sonuç olarak Rusya'nın Ukrayna'yı işgalinin, havacılık sektöründe büyük zorluklar yarattığını, hava sahalarının kapatıldığını, yakıt fiyatlarındaki artış ve uluslararası yaptırımlar gibi durumlar yaşanmış, havacılık sektörü zor durumda kalmıştır. Çatışmanın negatif etkilerini azaltmak için barış anlaşmalarının hızlandırılması, uluslararası havacılık güvenliği standartlarına uyum sağlanması, savaş dönemlerinde sivil havacılık sektöründeki etkilerin iyileştirilmesi ve kriz dönemlerinde sektörün güçlendirilmesi gerekliliği vurgulanmıştır.

Chu vd. (2024) çalışmalarında Rusya ve Ukrayna Savaşının küresel hava taşımacılığı üzerindeki etkileri nicel olarak analiz etmiştir. Uçuş rotalarındaki değişiklikler ve maliyet artışları gözlemlenmiştir. Sonuç olarak uluslararası uçuşların %6,23'ünün uçuş maliyetlerinin %13,32 oranında arttığı gözlemlenmiştir.

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Araştırılmak istenen soruya katkı sağlayabileceği düşünülen çok sayıda yazılı ve görsel materyalin bulunması sebebiyle araştırma yapılırken nitel araştırma yöntemlerinden olan belge incelemesi yöntemi kullanılmış ve ikincil verilerden yararlanılmıştır.

Özellikle sivil havacılık otoritelerinin yayınlamış olduğu istatistikler, medya kuruluşlarının yayınlamış olduğu haberler, havacılık sektöründe yer alan veya bu alanda çalışmalar, araştırmacıların yazdıkları makaleler, kitaplar, raporlar, belgeler gibi çeşitli dokümanlar incelenerek, güvenilir olduğu düşünülen belgeler analiz edilerek açıklanmaya, yorumlanmaya ve daha sonrasında da raporlanmıştır.

ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Rusya ve Ukrayna Savaşı birçok sektörü etkilediği gibi ulaşım sektörünü de oldukça etkilemiştir. Bu durumun etkileri yalnızca iki ülkeyle sınırlı kalmamış; ürün akışının

engellenmesi, küresel pazarda maliyet artışlarına, ürünlerde kıtlıkların yaşanmasına, küresel pazarda gıda tedariklerinin sağlanamamasına sebep olmuştur (Behnassi ve El Haiba, 2022).

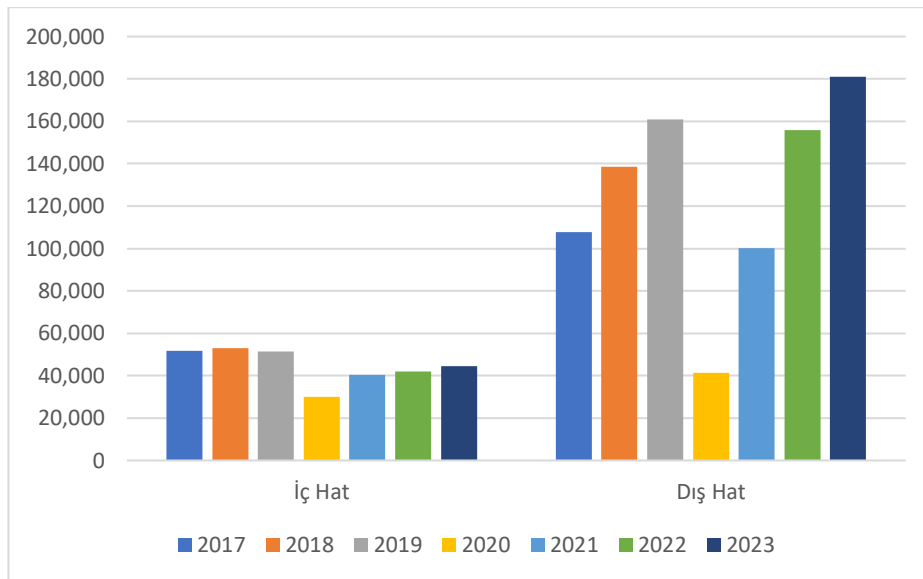
Tablo 2 ve Şekil 2’de Devlet Hava Meydanlarının (DHMİ) 2021 ve 2023 yıllarında yayınlanan Faaliyet Raporunda yer alan uçak trafiğinden Antalya’ya ait bilgiler alınmıştır. İç hat uçak trafiği genel olarak yakın oranlarda seyrederken, dış hat uçak trafiğinde hep artış meydana gelmiştir. Yalnızca dünya çapında ortaya çıkan Covid-19 pandemisi döneminde uçuş kısıtlaması sebebiyle 2020 yılında uçuşlar hem dış hat hem de iç hatta azalmıştır. 2021 yılında, dünyada Covid-19 aşılama oranlarında artış oldukça kurallar esnemeye ve hatta bazıları kaldırılmaya başlamıştır. 2021 yılında salgının bir nebze kontrol edilmesiyle, ülkelerin uçuş yasaklarını esnetmeye başlamasıyla uçak trafiğinde yaklaşık %100’lük bir artış yaşanmıştır. 2022 yılına gelindiğinde Antalya Havalimanı’nda uçak trafiği pandemiden önceki dönem olan 2019 yılına ait verilere yaklaşmış, 2023 yılında ise uçak trafiği sayısında artış devam etmiştir.

Tablo 2. 2019-2023 Arasındaki Yıllarda Antalya Havalimanı Uçak Trafiği

	2019		2020		2021		2022		2023	
	İç Hat	Dış Hat	İç Hat	Dış Hat	İç Hat	Dış Hat	İç Hat	Dış Hat	İç Hat	Dış Hat
	51.515	161.003	29.919	41.261	40.495	100.081	42.103	155.966	44.403	181.165
Top	212.518		71.180		140.576		198.069		225.568	

Kaynak: DHMİ 2021 ve 2023 Faaliyet Raporu

2022 yılına gelindiğinde, dünyada aşılama oranları oldukça yüksek seviyeye gelmiş ve kısıtlamalar büyük oranda kalkmıştır. Yaşanan pandemi nedeniyle en çok etkilenen sektörlerden biri olan havacılık sektörü toparlanmaya, uçuşlar artmaya başlamıştır. 2022 yılının şubat ayında yaşanan yeni bir krizle havacılık sektörü için yeni bir tehdit doğmuştur. Rusya’nın Ukrayna’yı işgali sonucunda birçok Avrupa ülkesi Rus Havayollarına yasak uygulamış, Avrupa ve Doğu Asya arasındaki uçuşlarda sapmalar meydana gelmiştir (UNWTO, 2022). Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü’nün (ICAO) yayınladığı rapora göre Rusya ve Ukrayna arasındaki savaştan sonra hava sahasındaki kısıtlamalar, karşılıklı uygulanan yaptırımlarla bölgedeki uçuş sayısında %60’tan fazla düşüş yaşanmıştır (ICAO, 2022). Yaşanan bu düşüş Antalya’ya yapılan direk uçuşlarında azalmasına ve Rus ve Ukraynalı turistlerin Antalya’ya ulaşımını da zorlaştırmıştır.

Şekil 2. 2017-2023 Yılları Arası İç ve Dış Hat Uçak Trafiği

Antalya, Rusya ve Ukrayna'dan gelen turistlerin yoğun olarak tercih ettiği önemli destinasyonlardan biridir. Bu iki ülkeden kaynaklanan talebi karşılamak amacıyla Aeroflot, Türk Hava Yolları ve Pegasus gibi havayolu şirketleri savaş öncesi sık sık seferler gerçekleştiriyordu. Tablo 3'de 2024 verilerine göre Türkiye'den Rusya'ya uçuş gerçekleştiren Türk tescilli havayolu şirketleri gösterilmektedir.

Tablo 3. Rusya'ya Uçuş Gerçekleştiren Türk Hava Yolu Şirketleri

Havayolu İşletesi Adı	Uluslararası Adı	Kuruluş Tarihi	İş Modelleri
Türk Hava Yolları (THY)	Turkish Airlines	1933	Bayrak Taşıyıcı- Tam Hizmet Sağlayan Taşıyıcı
Pegasus	Pegasus Airlines	1990	Düşük Maliyetli Taşıyıcı
Turistik Hava Taşımacılık A.Ş.	Corendon	2004	Charter
Cortex Havacılık ve Turizm Ticaret A.Ş.	Southwind	2022	Charter

Kaynak: SHGM ve Havayolu Şirketlerinin Web Sayfaları

Türk Hava Yolları

Türkiye'nin bayrak taşıyıcı havayolu şirketi olan Türk Hava Yolları 2186 sayılı kanunla 20 Mayıs 1933 tarihinde, Devlet Hava Yolları İşletmesi adıyla kurulmuştur. Türkiye'nin ilk havacılarından olan Feza Evrensev'in genel müdürlüğü ile kurulan ve kurulduğunda 5 uçağı olan Türk Hava Yolları, ilk yurtdışı uçuşunu 1947 yılında İstanbul'dan Atina'ya gerçekleştirmiştir. Günümüzde gelişen ve büyüyen bir filoya sahip olan THY'nin filosunda mevcut 462 uçağı bulunmakta ve dünyanın en çok ülkesine uçan havayolu şirketi konumundadır (THY, 2024).

Türk Hava Yolları tam hizmet sağlayan bir hava yolu şirketidir. Tam hizmet sağlayan ya da ağ taşıyıcı gibi isimlerle anılan bu iş modelinde geniş bir coğrafyada genellikle merkez-uydu ağ yapılanması ile ulusal, uluslararası ve küresel pazarlarda hizmet vermektedir. Bu modeli benimseyen havayolu şirketleri farklı sınıflarda hizmet sunmakta ve oldukça karmaşık hizmet tasarımlarına sahiptirler (Şengür ve Şengür, 2017).

Türk Hava Yollarının İstanbul, Ankara, İzmir, Adana gibi birkaç şehirden Rusya'nın farklı şehirlerine karşılıklı uçuşları bulunmaktadır. Araştırmamızın konusu olan Antalya'dan ise Moskova ve St. Petersburg şehirlerine direk uçuşları vardır.

Pegasus Havayolları

Pegasus Havayolları 1990 yılında Aer Lingus, Silkar Yatırım ve Net Holding'in ortaklığıyla, filosundaki iki uçakla İstanbul'da kurulmuştur. İlk uçuşunu aynı yıl Almanya'nın Berlin şehrine gerçekleştirmiştir. 2005 yılında Esas Holding tarafından satın alınmış olup düşük maliyetli havayolu şirketi olarak 14 uçakla iç hat seferlerine başlamıştır. Düşük maliyetli havayolu şirketleri, ikramsız havayolları ya da bütçe havayolları olarak bilinmektedir. Bu modeli benimseyen havayolları müşterilerine sundukları hizmetleri sınırlandırarak ya da kaldırarak maliyetlerini düşürüp, düşük fiyatla hizmet vermeyi amaçlamaktadır. Tam hizmet sağlayan havayollarının aksine tek hizmet sınıfı, çoğunlukla ikramsız ya da minimum düzeyde ikram vererek ya da ücretli ikram konsepti sunmaktadır (Şengür ve Şengür, 2017). Günümüzde Pegasus Havayolları 110 adet uçakla düşük maliyetli iş modelini benimseyen havayolu şirketi olarak Türkiye içinde 35 noktaya, yurt dışında 104 noktaya, toplamda 53 ülkeye uçuş gerçekleştirmektedir (Pegasus, 2024). Pegasus Havayolları Antalya Havalimanı'ndan Rusya'nın Moskova, Kazan ve St. Petersburg şehirlerine uçuş gerçekleştirmektedir.

Corendon

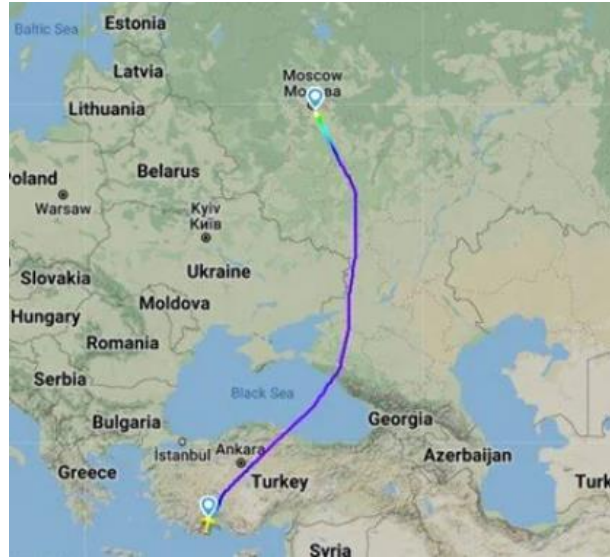
Corendon Turizm Grubu bünyesinde kurulan Corendon Havayolları, 2004 yılında kurulmuş ve ilk uçuşunu Eindhoven'dan Sabiha Gökçen Havalimanı'na 12 Nisan 2005 tarihinde gerçekleştirmiş, Sabiha Gökçen'e yolcu uçağı indiren ilk şirket olmuştur. Antalya merkezli havayolu şirketi olarak özellikle Avrupa pazarına yönelik operasyonlarını sürdürmektedir (Corendon, 2024).

Corendon Havayolları tarifeli uçuşlarının yanında genellikle paket tatil tur acentelerine koltuklarının tamamını ya da bir kısmını satarak tarifersiz (charter) uçuş gerçekleştirmektedir. Rusya'da da farklı şehirlere tarifersiz uçuşlar gerçekleştirmektedir.

Southwind

Southwind Airlines, 2022 yılında kurulmuş Antalya merkezli bir Türk havayolu şirketidir. Tur operatörü olan Pegas Touristik'e bağlı olan Southwind, Rusya ve Ukrayna savaşından sonra Türkiye'ye gelen Rus turistlerin kaybını önlemek amaçlanarak kurulmuştur. 2022 yılının haziran ayında Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'nden ön izin alınmış ve ilk uçuşunu 12 Ağustos 2022'de Perm Uluslararası Havalimanı'na gerçekleştirmiştir. Şirketin filosunda 1 adet Boeing 777-300 ER, 3 adet Boeing 777-300, 2 adet Airbus 330-200, 1 adet Airbus 321neo, 2 adet Airbus A321-200 ve 3 adet Boeing 737 MAX 8 bulunmaktadır (Southwind, 2024). Southwind Havayolları hem tarifeli hem charter Rusya'nın farklı şehirlerine uçuşları bulunmaktadır.

2024 yılı için Avrupa'da birçok şehre uçuş gerçekleştiren ve yeni meydanlar için hazırlık yapan Southwind Havayolları, Finlandiya'nın 28 Mart 2024 tarihinde Avrupa Birliği'ne yaptığı şikâyet doğrultusunda Türk tescilinde olan havayoluna Rusya ile bağlantısı olduğu gerekçe gösterilerek Avrupa hava sahasına uçuş yasağı getirilmiştir (Cumhuriyet, 2024).

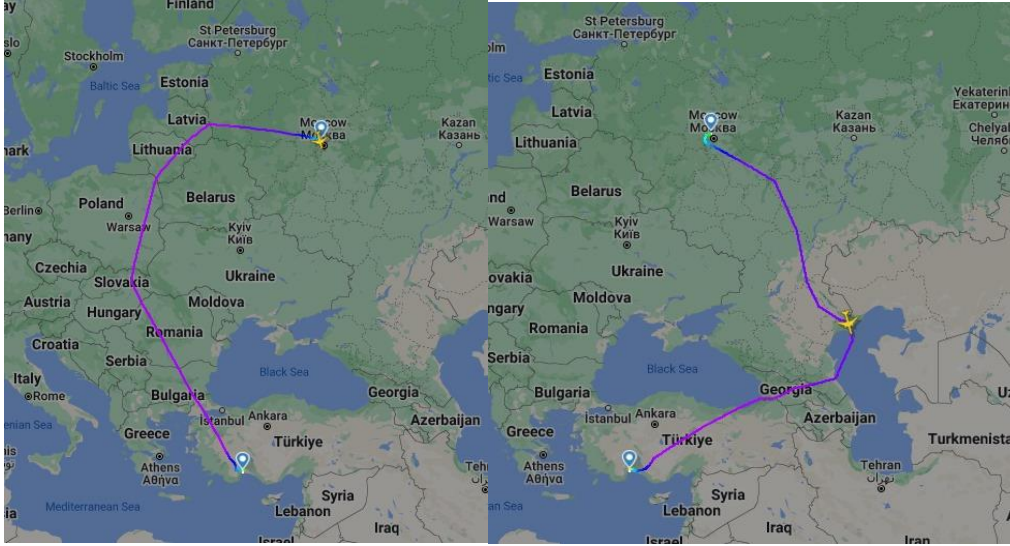

Şekil 3. Savaş Öncesi Moskova-Antalya Uçuş Rotası

Savaşın etkisiyle doğrudan uçuşlar etkilendiği gibi aynı zamanda havayolu şirketlerinin operasyonel süreçleri de sıkıntıya girmiştir. Ukrayna hava sahasının uçuşların güvenliği için kapalı olması, rotaların uzamasına ve uçuş maliyetlerinin artmasına neden olmuştur.

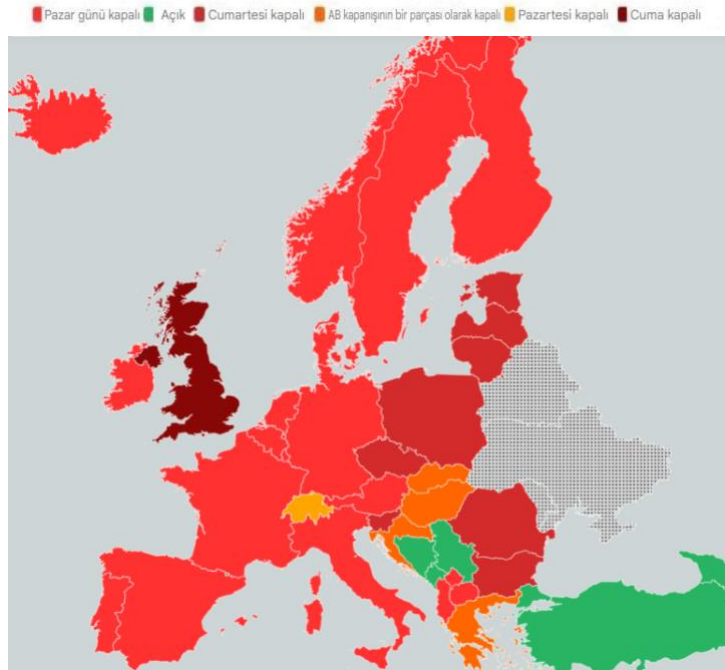
23 Şubat öncesinde Moskova ve Antalya arasındaki uçuşlar yaklaşık 2 saat 54 dakika sürmektedir (Şekil 3). Rota havayollarının en önemli maliyetlerinden biri olan yakıtı en az kullanılabilir şekilde hazırlanmıştır. Şekil 4'te ise Moskova'dan Antalya'ya olan iki ayrı havayolu şirketinin savaş sonrası uçuş rotası incelenmektedir. Soldaki haritada Corendon

Havayollarının Moskova-Antalya arasındaki uçuşunun rotası yer almaktadır. Ukrayna hava sahasının kapalı olması nedeniyle rota uzamakta, yaklaşık uçuş saati 4 saat 15 dakika sürmektedir. Sağdaki haritada Southwind Havayolları yer almaktadır. Southwind Havayolları'nın Avrupa hava sahası kısıtlamasından sonra uçuş rotası diğer şirketlere oranla daha da artmıştır. Yaklaşık uçuş süresi 4 saat 40 dakika sürmektedir. Aynı noktalara uçuş yapan iki havayolu şirketinin de yakıt maliyetleri bu savaştan sonra artmış fakat Southwind Havayollarının kısıtlı hali nedeniyle ekstra uzun uçuş süresi nedeniyle maliyeti daha da artış göstermektedir.

Şekil 4. Corendon ve Southwind Havayollarına Ait Moskova-Antalya Uçuş Rotası

Şekil 5'te Avrupa hava sahasının Rusya'ya ait kapalılık haritası verilmiştir. Bu haritaya göre Ukrayna, Moldova ve Belarus hava sahası ticari hava ulaşımına kapalı görülmektedir. Türkiye, Montenegro, Sırbistan ve Bosna Hersek hava sahası Rusya uçuşlarına açık, diğer ülkeler ise ya tamamen kapalı ya da bazı günlerde kapalı olmaktadır.

Şekil 5. Avrupa Hava Sahasının Rusya'ya Kapalılık Durumu

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Covid-19 salgınıyla mücadele eden dünya, aşılamanın artması ve salgının seyrinin azalmasıyla normalleşmeye başlamıştır. 2022 yılına gelindiğinde ise dünyayı yeni bir kriz dalgası sarmıştır. Rusya- Ukrayna savaşı, küresel çapta birçok sektörü negatif yönde etkilemiştir. Özellikle havacılık sektöründe operasyonel ve ekonomik açıdan derin ve kalıcı etkiler bırakmıştır. Savaşın başlamasından sonra Ukrayna hava sahasının kapanması ve Rusya'ya uygulanan yaptırımlar, havayolu şirketlerini uçuş rotalarını değiştirmek zorunda bırakmış ve bu şirketlerin maliyetlerinde artış yaşanmıştır. Savaş nedeniyle mecburi yaşanan rota değişiklikleri havayolu şirketlerinin en önemli maliyet kalemi olan yakıt giderlerinin artmasına yol açmış, doğal olarak da bu durum bilet fiyatlarına yansımıştır.

Yaptırımlar nedeniyle kapanan hava sahaları nedeniyle, doğu ve batı arasındaki hava ulaşımında Türkiye ve Körfez ülkelerinin hava sahasının kullanımını artırmıştır. Savaş nedeniyle savaşa taraf ülkelerin karşılıklı uçuş gerçekleştirememeleri Türk havayolu şirketleri gibi tarafsız ülkelerin havayolu şirketlerinin uçuşlarının artmasına sebep olmuştur.

En önemli gelir kaynaklarından biri turizm olan ve gelen yolcuların çoğunluğunun Rusya ve Ukrayna'dan olması yaşanan bu kriz döneminin Antalya için tehdit oluşturmasına sebep olmuştur. Burada iyi bir kriz yönetimi uygulanması konusu dikkat çekmektedir. Etkili bir kriz yönetimiyle kriz dönemleri fırsata çevrilebilmektedir (Karaköse, 2007). Savaşın başlamasından sonra Rusya'dan gelecek yolcuların azalmaması, trafiğin sekteye uğramaması maksadıyla yeni havayolu şirketleri kuruldu. Kurulan Southwind Havayolları Rusya'dan özellikle Antalya'ya gelecek yolcular için gerekli ihtiyacı karşılamıştır. Southwind Havayollarının Avrupa hava sahasına giriş kısıtlaması halen devam etmektedir.

Havacılık sektörü, yaşanan krizlerden çabuk etkilenebilen bir yapıya sahiptir. Sektörün gelecekte de yaşanabilecek krizlerle baş edip, krizleri fırsata çevirebilmesi için proaktif bir yapıya sahip olmaları, krizlere hazırlıklı olmaları gerekir. Bu hazırlıklar, havacılık sektörünün hem ekonomik hem de çevresel sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmasını sağlayacak, Antalya gibi turizm ve havacılığın gelişmiş olduğu şehirlerinde ekonomik büyümesine katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Akbarlı, A., Öndeş, E. B., Gezer, D. ve Açıklık, B. (2022). The impact of the Ukraine-Russia conflict on the aviation sector: February-May 2022. *Journal of Aviation*, 6(3), 346-354.
- BBC News. (2022). Rusya-Ukrayna krizi nasıl savaşa dönüştü, bugüne nasıl gelindi? *BBC News*. <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-60477870>
- Behnassi, M. ve El Haiba, M. (2022). Implications of the Russia-Ukraine war for global food security. *Nature Human Behaviour*, 6(6), 754-755.
- Bozgeyik, Y. ve Yoloğlu, Y. (2015). Türkiye'de turizm gelirleri ile GSYH arasındaki ilişki: 2002-2014 dönemi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(40), 627-640.
- Castellum.AI. (2022). Russia sanctions dashboard. *Castellum.AI*. <https://www.castellum.ai/russia-sanctions-dashboard>
- Chu, C., Zhang, H., Zhang, J., Cong, L. ve Lu, F. (2024). Assessing impacts of the Russia-Ukraine conflict on global air transportation: From the view of mass flight trajectories. *Journal of Air Transport Management*, 115, 102522.
- Corendon. (2024). Corendon Turizm Grubu: 2004'te başlayan başarı hikayesi. *Corendon Havayolları web sitesi*. <https://blog.corendonairlines.com/tr/corendon-hikayeleri/corendon-turizm-grubu-2004ten-bu-yana-basari-hikayesi>
- Cumhuriyet. (2024). AB'den Antalya merkezli havayolu şirketine uçuş yasağı! *Cumhuriyet*. <https://www.cumhuriyet.com.tr/dunya/abden-antalya-merkezli-havayolu-sirketine-ucus-yasagi-2191428>

- Demirkıran, M., Hekim, M., Kılıç, N. Ç. ve Eser, G. (2022). Rusya-Ukrayna savaşının Türkiye'deki turizm sektörüne etkileri: Kriz yönetimi stratejileri açısından Antalya ili örneği incelemesi. *İktisat İşletme ve Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 1(1), 68-87.
- DHMİ. (2021). *DHMİ 2021 Faaliyet Raporu*. <https://www.dhmi.gov.tr/Sayfalar/FaaliyetRaporlari.aspx>
- DHMİ. (2023). *DHMİ 2023 Faaliyet Raporu*. <https://www.dhmi.gov.tr/Sayfalar/FaaliyetRaporlari.aspx>
- Duran, B. (2022). Ukrayna krizinde zorlu denklem. *Kriter Dergisi*, 6(66). <https://kriterdergi.com/ukraynakrizinde-zorlu-denklemler>
- Euronews. (2022). Ukraine closes its airspace to commercial flights as the country is declared a 'conflict zone'. *Euronews*. <https://www.euronews.com/travel/2022/02/24/ukraine-closes-its-airspace-to-civilian-flights-as-the-country-is-declared-a-conflict-zone>
- GEP. (2022). Russia-Ukraine war: Global impact on logistics. *GEP*. <https://www.gep.com/blog/mind/russia-ukraine-war-logistics-impact>
- Gürçam, S., Konuralp, E., & Ekici, S. (2021). Determining the effect of air transportation on air pollution in the most polluted city in Turkey. *Aircraft Engineering and Aerospace Technology*, 93(2), 354-362.
- International Civil Aviation Organization. (2022). The world of air transport in 2022. *ICAO*. <https://www.icao.int/sustainability/WorldofAirTransport/Pages/the-world-of-air-transport-in-2022.aspx>
- International Air Transport Association. (2022). The impact of the conflict between Russia and Ukraine on aviation. *IATA*. <https://www.iata.org/en/iata-repository/publications/economic-reports/the-impact-of-the-conflict-between-russia-and-ukraine-on-aviation/>
- Karaköse, T. (2007). Örgütler ve kriz yönetimi. *Akademik Bakış*, 13(2), 1-15.
- Kemik, S. ve Gedik Göçer, S. (2023). Rusya-Ukrayna savaşının havacılık sektörüne etkisinin incelenmesi. *Multidisipliner Akademik Yaklaşım Araştırmaları*, 3(1), 80-100.
- Konuralp, E. (2020). Between neoliberal appetite and environmentalist reservations: the political economy of sustainable aviation. *International Journal of Sustainable Aviation*, 6(2), 134-147.
- Kovalchuk, O. (2022). The impact of the Russian-Ukrainian war on the global aviation industry (Master's thesis). Kyiv School of Economics.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2019). *Turizm İstatistikleri Raporu 2019*. Kültür ve Turizm Bakanlığı
- Mardones, C. (2022). Economic effects of isolating Russia from international trade due to its 'special military operation' in Ukraine. *European Planning Studies*, 31(4), 1-16.
- Martins, A. M. ve Cró, S. (2024). Mayday! Mayday! The airlines stock returns are failing. Analysis of the impact of Russia-Ukraine war. *Journal of Economic Studies*, 51(6), 1182-1198.
- Pegasus. (2024). Genel bakış. *Pegasus Havayolları web sitesi*. <https://www.flypgs.com/pegasus-hakkinda/genel-bakis>
- Prakasa, S. U. W., Wijayanti, A., Hariri, A. ve Yustitiantingtyas, L. (2022). The effect of Russia-Ukraine war on international aviation sectors. *KnE Social Sciences*, 572-581.
- Southwind. (2024). Filomuz. *Southwind Havayolları web sitesi*. <https://southwindairlines.com/tr/fleet>
- Şengür, F. K. ve Şengür, Y. (2017). Havayolu iş modelleri: Kavramsal bir analiz. *Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi*, İzmir, Turkey.
- THY. (2024). Hikayemiz. *Türk Hava Yolları Web Sitesi*. <https://www.turkishairlines.com/tr-int/basin-odasi/hakimizda/hikayemiz/>
- TÜRSAB. (2019). İstatistikler. *TÜRSAB*. <https://www.tursab.org.tr/istatistikler>
- TÜRSAB. (2022). Ziyaretçi sayıları 2022. *TÜRSAB*. <https://www.tursab.org.tr/ziyaretci-sayilari/ziyaretci-sayilari-2022>
- TÜRSAB. (2024). Ziyaretçi sayıları 2024. *TÜRSAB*. <https://www.tursab.org.tr/ziyaretci-sayilari/ziyaretci-sayilari-2024>
- UNWTO. (2022). Impact of the Russian offensive in Ukraine on international tourism. <https://www.unwto.org/>
- Wiseman, P. (2022). Economic dangers from Russia's invasion ripple across globe. *AP News*. <https://apnews.com/article/russia-ukraine-vladimir-putin-coronavirus-pandemicbusiness-health-9478a9825c9abfde5f6505bd34b2998c>
- Yılmaz, M. K. ve Bayar, T. (2022). Ukrayna-Rusya savaşının uluslararası hava taşımacılığı sektörüne etkisi: Aeroflot Havayolları üzerine stratejik bir değerlendirme. *Pearson Journal*, 7(22), 45-67.

ORMAN OKULLARINDA UYGULANAN REGGIO EMILIA YAKLAŞIMI: TÜRKİYE’DEKİ ORMAN OKULU YÖNETİCİLERİ ÜZERİNE İNCELEME

Nazife Gülşah DOYDUⁱ

Öz

Orman okulu yaklaşımı, Reggio Emilia ilhamlı olarak doğa ve sosyal çevreyle derin bir bağ kuran, eleştirel düşünme becerilerini geliştiren ve sürdürülebilirlik bilincine sahip bireyler yetiştirmeyi hedefleyen etkili bir yöntem sunmaktadır. Bu sayede çocuklar, doğayı keşfederek ve deneyimleyerek daha bilinçli, sorumlu ve bireysel farkındalığı yüksek bireyler olarak yetişmektedir. Bu çalışmada, diğer alternatif yaklaşımların tanımları yerine yalnızca Reggio Emilia yaklaşımının orman okulları üzerindeki etkisi incelenmiştir. Bu kapsamda Türkiye’deki orman okulu yöneticileri üzerine bir inceleme gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan fenomenoloji (olgu bilim) deseni kullanılmıştır. Analiz sürecinde, orman okulu yöneticilerinin deneyimlerinden yararlanmak amacıyla yorumlayıcı fenomenoloji yaklaşımı benimsenmiş ve veri analizi için MAXQDA programı kullanılmıştır. Görüşmeler sonucunda, okul yöneticilerinin orman okulu yaklaşımına olumlu baktıkları ve bu yaklaşımın öğrenci merkezli öğrenmeyi desteklediği görüşünde oldukları belirlenmiştir. Orman okullarının projeler ve Reggio Emilia yaklaşımıyla entegrasyonunun, öğrencilere doğayı öğrenme fırsatı sunduğu ve onların ilgi ve ihtiyaçlarına uygun öğrenme deneyimleri yaşamalarına olanak tanıdığı ifade edilmiştir. Çalışma, Reggio Emilia ilhamlı orman okullarında, çocukların keşif duygusunu ortaya çıkaran öğrenme ortamlarının daha ayrıntılı incelenmesini önermektedir.

Anahtar Sözcükler orman okulları, Reggio Emilia yaklaşımı, okul öncesi eğitim, orman okulu yöneticileri

REGGIO EMILIA APPROACH APPLIED IN FOREST SCHOOLS: A STUDY ON FOREST SCHOOL ADMINISTRATORS IN TURKEY

Abstract

The forest school approach, inspired by Reggio Emilia, offers an effective method for nurturing individuals who establish a deep connection with both nature and their social environment, develop critical thinking skills, and raise awareness of sustainability. Through this approach, children grow into more conscious, responsible, and self-aware individuals by exploring and experiencing nature. This study focuses solely on the impact of the Reggio Emilia approach on forest schools, rather than examining definitions of other alternative approaches. Within this context, an analysis was conducted specifically on forest school administrators in Turkey. The study employed the phenomenological research design, one of the qualitative research methods. To analyze the experiences of forest school administrators, the interpretative phenomenological approach was utilized, and MAXQDA software was used for transcription and data analysis. The interviews revealed that school administrators have a positive view of the forest school approach and believe it supports student-centered learning. They expressed that integrating forest schools with projects and the Reggio Emilia approach not only provides opportunities for students to learn about nature but also enables them to experience learning tailored to their interests and needs. The study recommends further exploration of learning environments in Reggio Emilia-inspired forest schools that foster children's sense of discovery.

Keywords Russia, Ukraine, aviation, Antalya, air transportation, tourism

Çalışmayla İlgili Bilgilendirme Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Ekonomi ve Yönetim Anabilim Dalında Dr. Öğr. Üyesi Tarık Söylemiş'in danışmanlığında yürütülen “Okulöncesi Eğitim Kurumu Yöneticilerinin Perspektifinden Orman Okulları” başlıklı yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı Çalışmanın etik kurallara uygunluğu, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu’nun 18.04.2022 tarihli 101/04 numaralı kararıyla onaylanmıştır.

Finansal Destek ve Çıkar Beyanı Çalışma, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından desteklenen 2022-YL1-0175 numaralı proje ile yürütülmüştür.

GİRİŞ

Orman okulları yaklaşımı, geleneksel sınıf içi eğitimden farklı olarak, öğrencilere doğa ile etkileşimli ve deneysel öğrenme fırsatları sunmayı amaçlamaktadır. Bu yaklaşımın

ⁱ Uzman. Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Isparta-TÜRKİYE. ORCID: 0000-0001-7780-1138. E-posta: y12030694009@isparta.edu.tr

Gönderim (Submission): 17.10.2024. Kabul (Acceptance): 18.12.2024.

okulöncesi dönemdeki çocuklara sağladığı merak uyandırma, keşfetme ve çevre duyarlılığı geliştirme gibi faydaları vurgulanmıştır (Knight, 2011, s. 349). Orman okulu yaklaşımı, bu dönemdeki çocukların doğayı öğrenme deneyimlerini, sürdürülebilir yaşam felsefesi kazanmalarını ve çevre sorunlarına duyarlı bireyler olarak yetişmelerini destekleyebilmektedir.

Reggio Emilia yaklaşımı, çocukları birey olarak gören ve onların doğal meraklarını, yaratıcılıklarını ve öğrenme isteklerini destekleyen bir eğitim felsefesidir. Bu yaklaşımda, çocukların kendi deneyimleri ve etkileşimleri yoluyla öğrenmeleri teşvik edilir. Eğitim ortamları, çocukların keşfetmeleri, deneyimlemeleri ve iş birliği yapmaları için zenginleştirilmiş hale getirilmiştir. Reggio Emilia yaklaşımı, çocukların potansiyelini en üst düzeye çıkarmak için sosyal, duygusal ve bilişsel gelişimlerini destekleyen zengin ve etkileşimli bir öğrenme ortamı sunmaktadır (Coşkun, 2022, s. 26). Reggio Emilia yaklaşımına göre; çocuklar çevreleriyle etkileşimde bulunarak, keşfederek ve yaratıcılıklarıyla öğrenme süreçlerine katılmayı sevmektedirler. Çocukların dünyayı anlamlandırma biçimleri, deneyimledikleri olaylarla, keşfettikleri nesnelere ve sosyal ilişkilerle şekillenmektedir. Bu nedenle, öğrenme ortamlarının onların ilgi ve hayal güçlerine hitap etmesi önemlidir. Mekânlar sadece fiziksel alanlar değil, aynı zamanda çocukların anlam ve kimlik geliştirmelerine yardımcı olabilecek sosyal ve duygusal bağların kurulduğu yerlerdir. Çocuklar, kendilerini ifade edebilecekleri ve deneyimler yaşayabilecekleri mekânlarda daha fazla motivasyon gösterebilmektedirler. Bu mekânlar, onlara deneme, yanılma ve keşfetme fırsatları sunarak, öğrenme süreçlerini zenginleştirir. Çocukların bu tür sosyal etkileşimler ve keşifler yoluyla alanla olan bağlarını güçlendirmeleri, onlara ait olma duygusu kazandırır ve öğrenme deneyimlerini derinleştirir. Eğitim ortamlarının bu anlayışa göre düzenlenmesi, çocukların gelişimlerini desteklemek için kritik bir öneme sahiptir (Wilton ve Elis,2007, ss. 2-3).

Maynard (2007) tarafından yapılan çalışmada okul öncesi öğretmenleri ve Orman Okulu çalışanları arasındaki ilişkilerdeki gerginlikleri çözme ve eğitim politikalarında değişiklikler yapma konusunda önemli bir adım olmuştur. Elde edilen bulgular sonucunda; değişikliklerin, öğretmenlerin öğrencilerine daha iyi bir eğitim sunmalarına yardımcı olup, öğrenci başarılarını artırmak için daha etkili stratejiler geliştirmelerine olanak tanımıştır. Yeniden yapılandırılan mesleki öznellikler, öğretmenlerin öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına daha duyarlı olmalarını sağlamıştır. Waters ve Begley (2007) tarafından çalışmada erken yıllarda çocukların risk alma davranışlarını desteklemenin önemini ve zorlukları üzerine derinlemesine bir çalışma yapılmıştır. Orman Okulu, çocuklara çeşitli ve ilginç risk alma davranışları sunan, güvenli sınırlar içinde özgürlük veren ve fiziksel meydan okumalara olumlu bir yaklaşım benimseyen bir eğitim modeli olarak tanımlanmaktadır. Çocukların doğal dış mekânlarda oyun fırsatları giderek azaldığı belirtilmiştir. Orman okulu ortamı bağımsız oyun fırsatı sunarken, çocuklarda risk alma davranışlarını desteklediği savunulmuştur. Risk alma, çocukların fiziksel, duygusal, sosyal ve bilişsel gelişimleri için gerekli bir unsur olduğu, ancak çoğu zaman olumsuz bir kavram olarak görüldüğü vurgulanmıştır. Knight (2009), orman okullarının, Pestalozzi, Froebel, Steiner, Montessori, Reggio Emilia, Açık Hava Macera Eğitimi ve Te Whariki gibi çeşitli eğitim felsefelerinden etkilendiğini vurgulamıştır. Doğa ile temas eden çocukların öz yeterliliklerinin geliştiğini, doğal ortamda keşif yapma ve yaratıcı oyun kurma becerilerinde önemli gelişimler olduğunu belirtmiştir.

Koyuncu (2019) çalışmasında Türkiye’de orman okulu uygulamaları yürüten okullarda görev yapan yönetici ve öğretmenler ile bu okullardaki velilerin bu uygulamalara yönelik görüşlerini incelemiştir. Yapılan çalışmada, katılımcıların orman okullarında çocukların bütünsel gelişim alanlarına önem verdiğini ve bu alanda çalışacak uzman eğitimcilerin yoksunluğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca, öğretmen, yönetici ve velilerin orman okullarının öğrenciyi merkeze alan bir eğitim anlayışı olduğu için diğer okullardan ayırt edici olduğu ve bundan dolayı tercih edildiği bilgisine ulaşılmıştır. Bal ve Kaya (2020) tarafından yapılan çalışmada orman okullarında

çalışan öğretmenlerin eğitim ve öğrenciler hakkındaki görüşlerine odaklanılmıştır. Yapılan çalışmada öğretmenler, orman okullarının çocuklara sınırsız, keşifli, aktif, özgür, yaratıcı, sorumluluk sahibi, mutlu ve duyarlı bireyler olma fırsatı sunduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca, orman okulunun hem çocuklar hem de öğretmenler için alternatif bir öğrenme deneyimi sunduğunu ve değişime yönlendirdiği sonucuna ulaşmışlardır. Erol (2023) tarafından yapılan çalışmada ise, orman okulu uygulamasını gerçekleştiren idarecilerin, öğretmenlerin ve çocukları bu uygulamalara katılan ebeveynlerin orman okulu uygulama süreçlerine dair risk algılarını içeren deneyimlerini ortaya çıkarmaya çalışılmıştır. Araştırmaya göre, kültürel değerlerin orman okulu uygulamalarına yansıdığı yetişkinlerin risk algısının olumlu ve olumsuz yönde olmasının çocukların risk yönetim becerisini olumlu ve olumsuz yönde etkilediği bulgularına ulaşılmıştır. Ayrıca risk algımızı şekillendiren kültürel normlarımızın her ülkede farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Bu çalışmada, Türkiye'deki orman okulu yöneticilerinin deneyimlerinden yola çıkarak okullarda uygulanan Reggio Emilia yaklaşımı incelenmiştir. Çalışmada orman okulunda Reggio Emilia yaklaşımını uygulayan yöneticilerin bulgularına, elde edilen sonuçlara ve yapılan özgün değerlendirmelere yer verilmiştir

ORMAN OKULLARI

Orman okulları, çocukların doğal bir ortamda, genellikle ormanlık alanlarda veya ağaçlarla dolu doğada öğrenme fırsatına sahip oldukları eğitim yaklaşımıdır. Bu okullar, çocukların doğayla doğrudan etkileşimde bulunarak öğrenmelerini sağlayan uygulamalı deneyimler sunmaktadır. Bu ortamlarda çocuklar, fiziksel aktivitelerle ve keşiflerle özgüvenlerini geliştirme imkânı bulmaktadırlar. Doğal çevre, çocukların meraklarını teşvik ederken, çocukların yaratıcılıklarını artırır ve problem çözme becerilerini geliştirir (FSA, 2019).

Orman Okulu, her yaş grubu insanın orman ortamında el becerileri ve özgüven kazanmaları ve geliştirmeleri için düzenli fırsatlar sunan ilham verici bir süreçtir. Orman okulu eğitimi zorunlu olmamakla birlikte genellikle tam zamanlı gerçekleştirilmektedir (Murray ve O'Brien, 2007, s. 249). 19. yüzyılda Avrupa'da ve özellikle Almanya'da ortaya çıkmıştır.

Almanya'da Friedrich Fröbel, ormanın çocuklara özgürce keşfedebileceği bir ortam sağladığını fark ederek, doğa etkinliklerini çocukların eğitimine dâhil etmiştir. Fröbel'in Montessori, Waldorf ve Reggio Emilia gibi alternatif eğitim yaklaşımları üzerinde de etkisi olmuştur. Orman okullarının yaygınlaşması ve popülerlik kazanmasıyla birlikte, diğer ülkelerde de benzer eğitim modelleri ve okul örnekleri ortaya çıkmıştır (Knight, 2009, s. 3; Garrick, 2009, s. 4; Sobel, 2016, s. 48).

Dünyadaki Orman Okulu Uygulamaları

İngiltere'de 100'den fazla Orman Okulu, İskoçya'da 20 ve Galler'de 20 tane bulunmasıyla, bu kavramı Britanya genelinde yaygınlaştırmıştır. Orman Okulu, çocukların uzun bir süre boyunca düzenli olarak ormanla temas etmelerini içerir; bu, onların doğal çevreyle tanışmalarına ve temas etmelerine olanak tanır (O'Brien, 2009, s. 45).

Dünya genelinde orman okulları eğitim modelini uygulayan bazı ülkeler şunlardır: Kanada, ABD, Avustralya, Yeni Zelanda, Malezya, İsviçre, İspanya, İsrail, İrlanda, Almanya ve Birleşik Krallık (Sarigül, 2020).

Kanada Orman Okulları

Carp Ridge Anaokulu, 2007 yılında Marlene Power tarafından kurulmuştur. 2012 yılında Marlene, Forest School Canada'nın başına geçmiştir. Bu kurum Kanada'daki orman okulları hareketini başlatarak, orman okullarına destek, eğitim ve akreditasyon ağı oluşturmaya

çalışmıştır. Marlene'nin başlattığı bu hareket, Kanada'nın birçok eyaletine yayılmıştır (Sarıgül, 2020).

Kanada'da bulunan bir orman anaokulu özellikle aile katılımı etkinlikleri ile dikkat çekerken, çocukların gelişim ve yaşlarına uygun eğitim programı düzenleyerek, çocukların zengin öğrenme deneyimleri kazanmalarını sağlamayı amaçlamaktadır. Okulda yapılan; orman yürüyüşleri, çocuklara tanınan oyun oynama özgürlüğü, doğayla birlikte sınırsız etkinliklerle dikkat çeken okul, bulunduğu bölgede "Mükemmel Genç Çocuklar" ödülünü almıştır (Friendly Forest Preschool, 2024).

Amerika Birleşik Devletleri Orman Okulları

1920'lerin başlarında Kuzey Wisconsin'de, ağaçlandırma projelerinin bir parçası olarak orman okulları ortaya çıkmıştır. Her okula ağaçlandırma için bir arazi tahsis edilmiştir. Bu ağaçlandırılmış alanlar daha sonra okul ormanı olarak kullanılmıştır. Bu sayede çocuklara ormancılık ve çevre bilinci öğretilmeye çalışılmıştır. Wisconsin'de 2007 yılına kadar 346 okulun özel okul ormanı bulunmaktaydı. Modern orman okullarında ise aktiviteler genellikle açık hava sınıflarında gerçekleştirilmektedir (Sarıgül, 2020).

ABD'deki doğa anaokulları, çevre eğitimi konusunda geçmişten günümüze gelişim göstermiştir. Fröbel, Montessori ve Steiner yaklaşımları, günümüzde çevre anaokullarında çocuk merkezli, oyun temelli ve doğayla bağlantılı bir eğitim anlayışının gelişmesine katkıda bulunmaktadır. Bu yaklaşımlar, çocukların bireysel ihtiyaçlarını, ilgi alanlarını ve potansiyellerini ortaya çıkarmalarına yardımcı olacak şekilde zengin ve destekleyici öğrenme ortamları sunmaktadır. (Sobel, 2016, s. 50).

İsveç Orman Okulları

1957 yılında İsveçli Gösta Frohm tarafından "Skogsmulle" konsepti ortaya atılmıştır (Nikkinen, 2011, ss. 11-12). Bu konseptle çocuklara; doğa, su, dağlar ve kirlilik hakkında bilgi vermek amaçlanmıştır. "Skogsmulle" kelime anlamına baktığımız zaman, Skog orman anlamına gelir, mulle ise çocuklara doğa sevgisini öğreten düşsel bir karakterdir. 1987 yılında Gösta Frohm, Skogsmulle Vakfı'nı kurarak, çocuklara doğa sevgisini ve saygısını aşılama amaçlamıştır. İsveç'te ilk orman okulu 1985 yılında Siw Linde tarafından kurulmuştur. Linde, 80'lerde Skogsmulle okullarında hafta sonları eğitim lideri olarak görev yapmış aynı zamanda Skogsmulle yaklaşımını çocuk yuvalarına uygulama yollarını düşünmüştür (Amus, 2013, s. 10). Orman okulları merkezli eğitim yöntemi, giderek daha fazla ilgi görmeye başlamıştır (Frluftsfrämjandet, 2024).

I Ur Och Skur (Yağmur ya da ışık) adıyla okul kuran Linde, başlangıçta devlet fonu bile alamamıştır ancak öğrencilerin velileri, oyun malzemeleri ile barınaklar inşa ederek destekte bulunmuşlardır. 1985'ten itibaren 180'den fazla *I Ur Och Skur* okulu kurulmuş ve giderek yaygın hale gelmiştir. Bu okullar da aynı ilkelerle yönetilmekte olup, farklı yöntemlerle çalışmaktadır (Öztürk, 2024).

Birleşik Devletler Orman Okulları

İngiltere'de Orman okullarının tarihi yeni gibi görünebilir fakat çocukları ve gençleri doğal ortamlara götürme geleneği Victoria devrine kadar uzanmaktadır. O devrin romantiklerinden olan Wordsworth, Ruskin ve doğa bilimcileri Susan Isaacs ve Macmillin kardeşler bugünkü orman okullarının temellerini atmışlardır. 90'lara gelindiğinde ise "alternatif" bir eğitim modeli arayışıyla orman okulu ortaya çıkmıştır. Orman Okulu, Somerset, Bridgewater Koleji'nden bir grup anaokulu öğretmeni tarafından 1993 yılında İngiltere'ye tanıtılmıştır. Danimarka'da bulunan bir Orman Okulu'nu ziyaret eden öğretmenler, bu eğitim modelini İngiltere'de uygulamak istemişlerdir. Öğrencileri gözlemleyen eğitimciler her öğrencinin yetenek ve

becerilerini dikkate alarak eğitim programlarını düzenlemeye başlamışlardır. 2000'den itibaren İngiltere ve Galler'de orman okulları yaygınlaşmaya başlamış olup, İngiltere'de 2006 yılına kadar 140'a yakın orman okulu açılmıştır (Öztürk, 2024).

Danimarka da Orman Okulları

1950'lerde orman okulu fikri Danimarka'da ortaya çıktı ve kısa bir süre sonra İsveç'te de benimsendi. Danimarka'da, "Erken Çocukluk Eğitimi" olarak da bilinen *småbørnspædagogik* (okul öncesi eğitim), okul öncesi çocuklar için (yedi yaş altı) müfredatın ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Orman anaokullarına devam eden çocukların genellikle güçlü sosyal becerilere, etkili grup çalışması yeteneğine, yüksek benlik saygısına ve kendi yeteneklerine güvene sahip bir şekilde okula başladıkları gözlemlenmiştir (Balıkesir Orman Anaokulu, 2024).

Türkiye'de Orman Okulu Yaklaşımı Uygulamaları

Türkiye de orman okulu ile ilgili projeler geliştirilmektedir. Özel kurum, kuruluşlar, MEB bünyesinde yer alan okullar ve üniversiteler orman okulu yaklaşımının geliştirilmesi ve uygulanabilirliğini arttırmak adına çalışmalar yürütmektedirler. Bunların başında ekolojik köy ve orman okulu projeleri yer almaktadır. "Türkiye'de, "Doğada Öğreniyorum" ilkesi ilk olarak Gaye Amus tarafından ortaya atılmıştır. Bu, eğitimcilerin eğitimi, "Doğadaki Okul" düşüncesiyle akademisyen ve öğretmen yetiştirmektedir. Bu öğretmenler, orman anaokulları eğitmeni ve doğa temelli eğitimciler olarak yetişmişlerdir (Çetin, 2022, s. 27). Ankara'da yer alan "Yeşil Orman Okulu", İstanbul merkezli "Orman Okulları Derneği", İstanbul ve Isparta da yer alan "ISUBÜ SEM Doğa ve Orman Okulu" gibi kuruluşlar orman okulu eğitimcilerinin eğitimlerini devam ettirmektedirler. Devlet destekli olma özelliği taşıyan "Canik Doğa ve Fen Okulu" doğa temelli bir model olan sınıf dışı eğitim felsefesini benimsemektedir (Canik Orman ve Fen Okulu, n.d.). MEB müfredatı ile birleştirilmiş eğitim programında küresel iklim değişikliği, çevre okuryazarlığı, sürdürülebilirlik, sıfır atık, biyotaklit ve oryantiring modülleri yer almaktadır.

Okulöncesi Eğitim

Okulöncesi eğitim, çocukların doğdukları andan ilkokula başlayacakları döneme kadar olan süreci kapsayan bir eğitim dönemidir. Bu dönemde, çocukların bilişsel, dil, sosyal, duygusal ve motor becerilerini geliştirmek, özgüvenlerini artırmak ve temel akademik becerileri oluşturmaya başlamak amaçlanır (MEB, 2013, s. 12). Çocukların gelişim dönemlerini ve bireysel özelliklerini dikkate alarak, onlara zengin öğrenme ortamları sunan; zihinsel, bedensel, sosyal ve duygusal yönden gelişimlerini destekleyen okul öncesi eğitimi, çocukları ilköğretime hazırlayarak toplumun kültürel ve sosyal değerleri doğrultusunda yönlendirmektedir (Kartal, 2007, aktaran Dilek, 2019, s. 8). Okul öncesi eğitim programı; çocukların gelişim düzeylerine uygun, onların bütün gelişim basamaklarını destekleyen "gelişimsel" temelleri olan sarmal, model olarak "eklektik" bir programdır. Güncellenen okul öncesi programına bakıldığı zaman 21. yüzyılın ihtiyaç duyduğu nesiller yetiştirerek, eğitimde çocuk merkezli tasarımları merkeze almaktadır. Okul öncesi eğitim programı, 21. yüzyılın ihtiyaç duyduğu; meraklı, iş birliği içerisinde olup, gözlemleyen, bilgiyi yapılandıran, araştıran, empati kurabilen, iletişim becerileri gelişmiş, prososyal becerilere sahip, yaratıcı bireyler yetişmesine olanak sağlayan, etkin öğrenmeyi ilke edinen yaklaşımlara sahip olmalıdır (MEB, 2024, s. 15).

Orman Okullarında Uygulanan Alternatif Eğitim Yaklaşımları

Avrupa da üç temel eğitim yaklaşımı ön plana çıkmaktadır. Waldorf, Montessori ve Reggio Emilia yaklaşımlarından her biri, çocukların gelişimine ve öğretim faaliyetlerine kendilerine özgü yöntemleri ile desteklemektedirler. Waldorf eğitimi, sanat ve yaratıcılığı ön plana çıkarırken, Montessori öğrenciyi merkeze alan, bireysel öğrenmeyi teşvik etmektedir. Reggio

Emilia yaklaşımı ise çocukların kendi öğrenme süreçlerini keşfetme ve deneyimleme şansını tanıyan esnek bir yapıya sahiptir. Bu üç yaklaşım, çocukların bütünsel gelişimini destekleyen farklı yöntem ve eğitim ortamları sağlayarak alternatif öğrenme yaklaşımları sunmaktadır (Edwards, 2002, ss. 3-4).

Waldorf Yaklaşımı

Waldorf eğitim yaklaşımı 1919 yılında Rudolf Steiner tarafından geliştirilmiştir. Waldorf yaklaşımında amaç eğitim şeklini sanata dönüştürerek çocuğa bütüncül bir yaklaşım sunmaktır. Çocukların sosyal, duygusal, ruhsal, ahlaki, fiziksel ve zihinsel açılardan dengeli ve çok yönlü gelişmesini sağlayarak, onların yaşam deneyimlerini zenginleştirmektedir. Bu yaklaşım çocukların biricik ve özel olduğunu vurgularken aynı zamanda onların özgüvenlerini geliştirmelerine destek vermektedir.

Michella Fine'a Waldorf yaklaşımı hakkındaki düşünceleri sorulduğunda: "Özel çocuklar için özel bir felsefe" diyerek yaklaşımın felsefesinin amacı olan çocukların hayal gücü ve sosyal eylemlerine ironik bir cevap vermiştir. Waldorf okullarının en temel noktalarından biri olan özgürlük düşüncesi, yaklaşımın gelişmesine zemin oluştururken, çocukların hayal gücünü ve birbirleriyle olan sosyal etkileşimlerini birleştirmektedir. Steiner'a göre her çocuk potansiyeli ile doğmaktadır ve bu potansiyeli ortaya çıkarmak için uygun koşullar sağlanmalıdır. Steiner, çocukların öğrenme deneyimlerini elde ederken aceleci davranmalarının gereksiz olduğunu, onların kendi öğrenme hızlarında deneyimler elde ederek öğrenmeleri gerektiğini belirtmiştir (Oberman, 1997, ss. 3-9).

Waldorf okulları doğanın içinde, doğanın tüm imkânlarından faydalanabilecekleri alanlarda kurulmaktadır. Sınıflar düzenlenirken yapay malzemelerden ziyade, doğal materyallerin kullanılmasına dikkat edilmektedir. Sınıfların doğanın güzelliklerini yansıttığı yerler olması, çocuklarda doğa sevgisini oluştururken, çocukların kendilerinin doğanın bir parçası olarak görmelerini sağlamaktadır (Hutchingson ve Hutchingson, 1993; Easton, 1997, aktaran Kotaman, 2009, ss.181-182).

Waldorf yaklaşımında öğretim yöntemleri olarak hikâye anlatımı, sanat etkinlikleri ve Steiner'in geliştirdiği sanat olarak euritim, yaratıcı oyunlar kullanılmaktadır. Çocukların yaş ve gelişim düzeyleri dikkate alınarak uygulanan euritmin, akademik olarak da geometri, şiir, okuma yazma çalışmaları, edebiyat ve tarih alanlarında da kullanılmaktadır (Ogletree, 1997, aktaran: Kotaman, 2009, s.186).

Freire ve Montessori Yaklaşımı

Canlı ve canız varlıkların çevreleri ile ilişkilerini inceleyen bilim dalına Ekoloji (Çevre Bilimi) denir. Canlı ve canız varlıkların birbirleriyle etkileşimde bulunması ile ekolojik sistemler oluşmaktadır. Çevrenin yapı taşlarından biri olan insanlarda hem kendilerini hem de çevreyi etkiler ve etkilenmektedir. Dünya da var olan çevre sorunlarına karşı bireysel hareket etmekten ziyade kitlesel olarak sorunlara çözüm üretmek daha faydalı olmaktadır. Bunun en etkili yollarından biri ise çevre eğitimidir. Çevre eğitimi Freire'nin önderliğini yaptığı Ekopedagoji ile eleştirel bir bakış açısı kazanarak, doğanın korunması ve insanın doğa üzerindeki etkisini ekolojik olarak ele almaktadır. Freire insanların doğal ve toplumsal çevrelerinin dışında, bireysel eylemleri üzerinde düşünebilen varlıklar olduklarından dolayı çevrelerini değiştirme eylemini gerçekleştirebilmelerinden dolayı hayvanlardan farklı olduklarını düşünmektedir. Freire'nin savunduğu ekopedagojik yaklaşım, insanların çevrelerine karşı olan davranışlarını değiştirmekten ziyade, onların çevresel problemlerin çözümünde aktif olarak yer almasını, belki de ülkelerin politik olarak değişiklikler yaparak faaliyetlerde bulunmasını kapsamaktadır. Çevresel sorunların aşılmasında en önemli yol eğitimidir ve insanların eylemsel olarak harekete geçmesi önemlidir (Spring, 1997; Dönmez, 2006, aktaran: Özgün, 2021, s.112).

Orman Okulu felsefesi, çocukların öğrenmesi üzerine hazırlanmış çevrenin etkisine büyük önem veren Maria Montessori öğrenme teorisini içermektedir. Maria Montessori (1870-1952), çocukların öğretmenler tarafından etrafında dolaştırılma veya ödül arama ihtiyacı olmadan, kendilerini ilgilendiren şeylerde çalışmaya yönelik içsel bir dürtüye sahip olduklarına inanıyordu. Bundan dolayı müfredatı, pratik, duyuşsal ve resmi beceriler ve çalışmalar olmak üzere üç ana deneyim ve aktivite olarak yapılandırılmıştır. Bu becerileri elde etmek için, müfredat tekrarlayan egzersizlere, harekete ve rutine vurgu yapmaktadır. Bunlar, Orman Okulu programlarının büyük bileşenleridir. Orman Okulu programları, fiziksel ve sosyal bir boyutun sınırlarını belirlemektedir (Blackwell, 2015, s. 7).

Çocukların gerçek hayatla ilişkilendirildiği Montessori yaklaşımında doğa öğrenmenin bir parçası olarak görülürken, sınıflar çocukların yaşam alanlarından biridir (Seldin ve Epstein, 2003, aktaran: Özbek Ayaz, 2021, s. 325).

Reggio Emilia Yaklaşımı

Çocuk merkezli alternatif yaklaşımlarından biri olan Reggio Emilia Yaklaşımı ilk olarak İtalya da ortaya çıkmıştır. İtalya'da 1970 yılında eğitim kurumlarında yenilik yapmak amacıyla belediyelere okul öncesi eğitimi yaygınlaştırma ve destekleme görevi verilmiş ve Reggio Emilia kasabası belediyesi Malaguzzi tarafından geliştirilen eğitim kurumlarına destek vermiştir. Vygotsky, Piaget, Bruner gibi sosyal yapılandırmacılığı savunan düşünürlerden etkilenen Malaguzzi çocukların iş birliği ile öğrenmelerini savunmaktadır (Edwards, 2002, s. 6). Reggio Emilia yaklaşımı, çocukların özgüven, yaratıcılık, çevre bilinci, problem çözme ve sorgulama becerilerini geliştirmeye odaklanan bir eğitim felsefesidir (Özalp, 2016, s. 33).

Reggio Emilia yaklaşımı, çocukların var olan potansiyelini ortaya çıkarmalarına yardımcı olmak amacıyla birçok eğitim teorisinin düşüncelelerinden faydalanmıştır. Bu bağlamda, Rousseau, Froebel, John Dewey, Jean Piaget, Lev Vygotsky ve Howard Gardner gibi önemli düşünürlerin etkileri yaklaşımın geliştirilmesinde gözlemlenmektedir (Edwards, 2009; Malaguzzi, 1998; Morrison, 2011, Aktaran: Ok, 2022, s. 21). Friedrich Froebel, Jean-Jacques Rousseau ve Johann Heinrich Pestalozzi gibi eğitimcilerin düşünceleri, Reggio Emilia yaklaşımı üzerinde önemli bir etki yaratmıştır. Bu eğitimcilerin çocuk merkezli yaklaşımı, öğrenme sürecindeki temel unsurları şekillendirmiştir. Çocuğu merkeze alan, onların ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda yapay olmayan eğitim ortamlarının çocukların öğrenme süreçlerini kolaylaştırmıştır (Temel, 2005, s. 11).

Regio emilia yaklaşımı farklı değerler ve düşünme biçimlerini bir araya getirirken aynı zamanda, çocukların çevrelerinde bulduklarına ait aidiyet duygusu ve aktif bir provakasyon imkânı da sunmaktadır. Çocuklar aktif öğrenme ortamlarında kendi bilgilerini, değerlerini ve kimliklerini birlikte inşa etme fırsatı bulmaktadırlar. Bu tür öğrenme ortamları, iş birliği ve etkileşim yoluyla öğrenmeyi teşvik eder ve çocukların eleştirel düşünme, problem çözme ve sosyal beceriler geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. Aynı zamanda çocuklar, farklı bakış açılarıyla etkileşim kurarak, kimliklerini ve değerlerini daha derinlemesine keşfetme imkânına sahip olurlar. Bu süreç, onların bireysel ve toplumsal kimliklerini oluşturmalarına katkıda bulunmaktadır (Rinaldi, 2006, s. 26).

Regio Emilia yaklaşımında çocuklar, büyüme ve gelişme süreçlerinin aktif kahramanlarıdır. Her çocuk, her şeyden önce kendi kimliği, benzersizliği, farklılığı ve kendi büyüme ve gelişme ritimleri içinde saygı görme ve değer görme hakkına sahip olan hakların öznesidir. İnsan olarak çocuklar yüz dile, yüzlerce düşünme biçimine, kendilerini ifade etmeye, anlama ve başkalarıyla karşılaşmaya, deneyimin çeşitli boyutlarını ayırmak yerine aralarında bağlantılar kuran bir düşünme biçimine sahiptir. Yüz dil, çocukların olağanüstü potansiyelleri, bilgi oluşturma ve yaratıcı süreçleri, yaşamın tezahür ettiği ve bilginin inşa edildiği sayısız form için bir metaforudur. Yüz dilin, diller arasındaki, çocuklar arasındaki ve çocuklarla yetişkinler

arasındaki iş birliği ve etkileşim içinde dönüştürülme ve çoğalma potansiyeline sahip olduğu anlaşılmaktadır (Rinaldi, 2012, s. 33).

Doğa temelli erken çocukluk eğitimcileri de ilham almak için Reggio Emilia yaklaşımından esinlenmektedir. Reggio yaklaşımının temel ilkelerinden biri, öğretmenlerin çocukları çevrelerine karşı yetenekli, güçlü ve meraklı olarak görmesidir. Doğa çocuklar için, öğrendiklerini sorgulayabilecekleri, düşüncelerini deneyerek kendilerini geliştirebilecekleri ortam sunmaktadır. Reggio yaklaşımında çocuklar çevrelerindeki doğal ve yapılandırılmış alanlar üzerinde çalışmalar yapmaktadır (Sobel, 2016, s. 50).

Erken çocukluk dönemi eğitimcisi Loris Malaguzzi'nin vurguladığı bu yaklaşım, çocukların kendine güvenen ve yetenekli olduğunu belirtirken, ebeveynler ve yetişkinlerle iş birliği içinde geliştirilen bir felsefeyi temsil etmektedir. Uluslararası alanda öne çıkan bu yaklaşım, çocukların öğrenme ortamları ve kaynakları üzerinde durmuştur. Reggio Emilia yaklaşımında, çevre, çocuklar ve öğretmen etkileşim halindedir. Çevre 'üçüncü öğretmen' olarak görülür; bu alan hem anaokulu bahçesini hem de kasabanın geniş çevresini kapsamaktadır. Bu yaklaşımda çocuklar akranları ile etkileşim halinde olarak, öğretmenleri tarafından sağlanan eğitim ortamlarında sosyal ilişkilerde kendilerini geliştirdikleri görülmektedir (Penn, 1997; Dudek, 2000, aktaran Garrick, 2009, s. 116).

Reggio Emilia okulları çocukları özgür bırakıp uzun süreli oyun ve keşif imkânı sağlayarak, onlara hata yapma ve risk alma fırsatları sunmaktadır. Bu sayede çocukların yaratıcılıklarını destekler ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmektedir. Çocukların eğitim hayatlarında ve ilerleyen zamanlarda karşılaşacakları çevrenin bir örneğini görmeleri ve geleceğe hazırlanmaları amaçlanmaktadır (Pekdoğan, 2012, s. 238).

Orman pedagojisi, çocukların ilgisini çeken bir öğrenme aracıdır ve öğretmenlere Reggio Emilia yaklaşımıyla tanışırken rehberlik edebilir. Bu pedagoji, sorgulamaya dayalı öğrenmenin ilk adımı olarak görülmektedir. Aynı zamanda bu yaklaşım, öğrencilerin farklı uzmanlık ve becerilere sahip olduğu küçük gruplar halinde çalıştığı, öğretmenin öğrenme sürecini kolaylaştırdığı bir süreçtir (Amus, 2012, s. 21).

YÖNTEM

Bu çalışmada Okulöncesi Eğitim Kurumu Yöneticilerinin Perspektifinden Orman Okulları incelenmiştir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden biri olan fenomenoloji (olgu bilim) araştırması olarak modellenmiştir. "Fenomenoloji, tümevarımsal tanımlayıcı bir araştırma yöntemidir". Amaç, tüm olgunun birey tecrübelerini de kapsayarak, görüldüğü gibi aktarılması ve yaşanan tecrübelerin derinliklerindeki anlamları araştırmaktır (Akturan, 2008, s. 85). Fenomenoloji, bireylerin deneyimlerinin incelenmesine yönelik felsefi bir yaklaşımdır (Manen, 2007, s. 2).

Nitel veri toplama yöntemleri olan gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi tekniklerle olgu bilimi, olaylar ve algılar hakkında doğal ortamda bütünsel olarak gerçeklerin araştırılmasını hedeflemektedir. Olgu bilim araştırmaları kesin ve genellenebilir sonuçlar sunamayabilir, ancak bir olgunun anlaşılmasına ve tanınmasına yardımcı olacak örnekler, açıklamalar ve deneyimler sunabilir. Bu durum hem bilimsel literatüre hem de uygulamaya önemli katkılar sağlayabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 72). Bu çalışmada okul öncesi eğitim kurumu yöneticilerinin perspektifinden orman okullarının değerlendirilmesi için yöneticilerin orman deneyimlerinden faydalanarak katılımcıların duygu, düşünce ve yorumlarını deneyime dayalı ortaya çıkartmak amacıyla yorumlayıcı fenomenoloji modeli seçilmiştir.

Çalışmanın etik kurallara uygunluğu, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nun 18.04.2022 tarihli 101/04 numaralı kararıyla onaylanmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, 12 orman okulu yöneticisinden oluşmaktadır. Bu yöneticiler, son 5 yıl içinde E-Devlet sertifikalı portfolyolarını tamamlayarak eğitimci kimliğini almışlardır. Araştırmanın örneklemini ise örneklem türlerinden amaçlı örneklem oluşturmaktadır. Bu ölçütler; yöneticilerin eğitimlerini üniversitelerin sürekli eğitim uygulama ve yaşam merkezinde uzmanlardan aldıkları orman okulu öğretmenlik eğitimleri ile desteklenmiştir. Araştırma için katılımcılarda en az 4 yıllık tecrübe şartı aranmıştır. Çalışma grubunda yer alan yöneticilerin en az 4 en fazla 15 yıl okul deneyimleri vardır.

Verilerin Toplanması

Yönetici görüşlerine yönelik geliştirilen açık uçlu görüşme formu soruları, önceden hazırlanmış sorular (Koyuncu, 2019) temel alınarak genişletilmiş ve ek sorular eklenerek iki uzmanın değerlendirmesiyle kapsam geçerliliği sağlanmış ve görüşme formları güncellenmiştir. Demografik bilgileri içeren "Kişisel Bilgi Formu" ile araştırmanın verilerinin elde edilmesi amacıyla yöneticilere açık uçlu sorulardan oluşan görüşme formu geliştirilmiştir. Uzmanların görüşleri doğrultusunda, veriler görüşme formlarındaki açık uçlu soruların son haline göre toplanmıştır. Veri toplama sürecinde görüşme yoluyla veriler elde edilmiştir. Görüşmeler, okul yöneticilerine çalışmada belirtilen sorular doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler yüz yüze veya çevrimiçi platformlar üzerinden yapılmış ve ses kayıtları alınmıştır. Bu görüşmeler, katılımcıların deneyimlerini ve görüşlerini daha ayrıntılı bir şekilde anlatmalarına imkân tanımıştır. Katılımcılara görüşmenin amacı ve içeriği araştırmacı tarafından açıklanmıştır.

Bu çalışmada uygulanan bazı sorular şunlardır:

1. Bu eğitim modelinde eğitimi tamamlamış çocukların gelecekle ilgili kazanımları nelerdir?
2. Bu eğitim modelinin neden olduğu son yaşadığınız bir sorunu (sorunları/olayı) anlatabilir misiniz? Neler oldu? Neden böyle bir sorun yaşandı? Nasıl çözüldü?
3. Bu eğitim modelinin getirdiği yaşadığınız güzel bir olayı (olayları) anlatabilir misiniz? Neler oldu?
4. Okulunuzda uyguladığınız eğitim yaklaşımı hakkında bilgi verebilir misiniz? Sizce üstünlükleri ve zayıflıkları nelerdir?
5. Orman okullarının farklı uygulamalar adına risk aldığını düşündüğünüz durumlar oluyor mu?
6. Okulunuzda görev yapan öğretmenleriniz eğitim-öğretim ile ilgili öğrenci değerlendirmeleri (gözlemler, gelişim raporları, kayıtlar vs...) nasıl yapıyor açıklar mısınız? Sizce bu değerlendirme süreci yeterli midir? Aileler bu değerlendirme sürecinin neresinde yer almaktadır?
7. Orman okullarının işleyişi ve mevcut uygulamalarının ülkemizde ne kadar yürütülebildiğini açıklar mısınız, uygulamalarda değişiklikler ya da uyarlamalar yapmak zorunda kalıyor musunuz, ne gibi değişiklikler yapıyorsunuz?

Verilerin Analizi

Görüşmelerde ses kayıtları transkribe edilmiş ve MAXQDA (Nitel Veri Analizi Yazılımı) kullanılarak nitel veri analizi yapılmıştır. MAXQDA, araştırmacıların görüşmelerden odak grup analizlerine, internet tabanlı anketlerden görsel ve işitsel dokümanların analizine kadar çeşitli alanlarda nicel ve nitel veriler üzerinde çalışmayı tercih ettiği bir yazılımdır (Çelik, 2023, s. 779).

Veri toplama ve analiz süreci tekrarlanabilir ve dinamiktir. Ancak, tüm veriler toplandığında analiz tamamlanmış demek değildir. Aksine, analiz, çalışma ilerledikçe daha derinleşir ve tüm veriler elde edildiğinde başlamaktadır (Merriam, 2009, s. 169). Bu çalışmada, Miles-Huberman modelinin nitel araştırmalarda kullanılan veri analizi yöntemlerine yönelik kuramsal temelleri ve uygulamaya ilişkin detaylar incelenmiştir.

Miles-Huberman modeli, nitel veri analizinde kodlamanın, analizin ilerleyen aşamalarına yön veren temel ve en önemli adımıdır (Baltacı, 2017, s. 5). Veri analizi, Miles ve Huberman'ın (1994, s. 24) önerdiği aşamalı analiz yaklaşımına göre gerçekleştirilmiştir. Bu aşamalar şunlardır:

Verinin Organizasyonu: Transkriptler, ana temaları belirlemek için okunmuş ve önemli ifadeler veya kavramlar vurgulanmıştır.

Kodlama: Veri parçaları kodlar (etiketler) ile işaretlenmiştir. Bu kodlar, verinin farklı kategorilere ayrılmasını sağlamıştır. Kodlar, araştırmacı tarafından oluşturulmuş ve veri ile uyumlu hale getirilmiştir.

Tematik Analiz: Kodlar temalar altında gruplandırılmıştır. Bu temalar, verinin içerdiği önemli konu veya kavramları yansıtmaktadır.

Anlamlandırma ve Yorumlama: Temaların içeriği analiz edilerek anlamlandırılmış ve yorumlanmıştır. Bu aşamada katılımcıların görüşleri ve deneyimleri daha geniş bir bağlam içerisinde değerlendirilmiştir.

Geçerlilik ve Güvenilirlik

Bu çalışmanın güvenilirliği ve geçerliliği çeşitli yollarla sağlanmıştır. Mülakatlar kaydedilmiş ve transkribe edilmiş, böylece katılımcıların ifadeleri doğru bir şekilde analiz edilebilmiştir. Ayrıca, analizin her aşamasında araştırmacılar arası görüş birliği sağlanmıştır. Çalışmanın sonuçları, katılımcıların ifadeleri ve analiz sürecinde kullanılan yöntemlerle desteklenerek güçlendirilmiştir.

BULGULAR

Katılımcıların araştırma sorularına verdikleri cevaplar doğrultusunda elde edilen temalar Tablo 1'de verilmiştir.

Y1, Y2, Y4, Y5, Y7 numaralı katılımcıların verdikleri cevaplardan "Kurum kültürü ve felsefesi," Tema 1 olarak elde edilmiştir. Tema 2: Orman Okulu işleyişi ve Swot analizi, Y1, Y2, Y3, Y4, Y5, Y7, Y8, Y10 numaralı katılımcıların verdikleri cevaplar ile elde edilmiştir. Tema 3: 1, 2, 6, 8, 9, 11 numaralı katılımcıların AS9 ve AS10 sorularına verdikleri cevaplardan "Okul çevresi, öğretmen, öğrenci ve veli" şeklinde elde edilmiştir. Tema 4: 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11 numaralı katılımcıların AS11 ve AS12 verdikleri cevaplardan ise "Orman Okulu değerlendirilmesi" olarak ortaya çıkmıştır.

Tablo 1. Katılımcıların Araştırma Sorularına Verdiği Cevaplardan Elde Edilen Temalar

	AS1	AS2	AS3	AS4	AS5	AS6	AS7	AS8	AS9	AS10	AS11	AS12
T1	Y1, Y2, Y4, Y7, Y7											
T2	Y7, Y3	Y4, Y5	Y7, Y4	Y2, Y1	Y6, Y3	Y5, Y10	Y2, Y5	Y8, Y4, Y7				
T3									Y1, Y2, Y6, Y8	Y9, Y11		
T4											Y3, Y5, Y7, Y10	Y2, Y4, Y6, Y7, Y11

Tablo 2 incelendiğinde 1, 4, 5 numaralı yöneticilerin (Y2, Y4, Y5), Tema1 (T1) ile ilgili cevaplarından “İlerlemeci eğitim felsefesi” birinci kod (K1) olarak elde edilmiştir. 4, 6, 8, 10, 12 numaralı yöneticilerin, Tema1 (T1) ile ilgili cevaplarından” Öğrenci merkezli yaklaşım” ikinci kod (K2) elde edilmiştir. 1, 2, 7 ve 12 numaralı yöneticilerimiz (Y1, Y2, Y7, Y12), aynı tema ile ilgili cevaplarından üçüncü kod (K3)” Sosyal becerileri geliştirilmesi” ortaya çıkmıştır. Y2, Y3, Y6, Y9, Y12 numaralı katılımcılarımız, Tema1 ile ilgili verdikleri cevaplardan dördüncü kod (K4) “Doğa ile iç içe nesiller yetiştirmek” ortaya çıkmıştır. Son olarak 1, 5, 9, 11 numaralı yöneticilerin aynı temayla ilgili cevaplarından beşinci kod (K5) “Deneysel ve bütünleştirici eğitim” elde edilmiştir.

Tablo 2. Yöneticilerin 1. Temanın Yorumlamasından Elde Edilen Kodlar

	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y7	Y8	Y9	Y10	Y11	Y12
T1	1K1	-	-	K1	K1	-	-	-	-	-	-	-
		-	-	K2	-	K2	-	K2	-	K2	-	K2
	1K3	K3	-	-	-	-	K3	-	-	-	-	K3
		K4	K4	-	-	K4	-	-	K4	-	-	K4
	K5	-	-	-	K5	-	-	-	-	-	K5	-

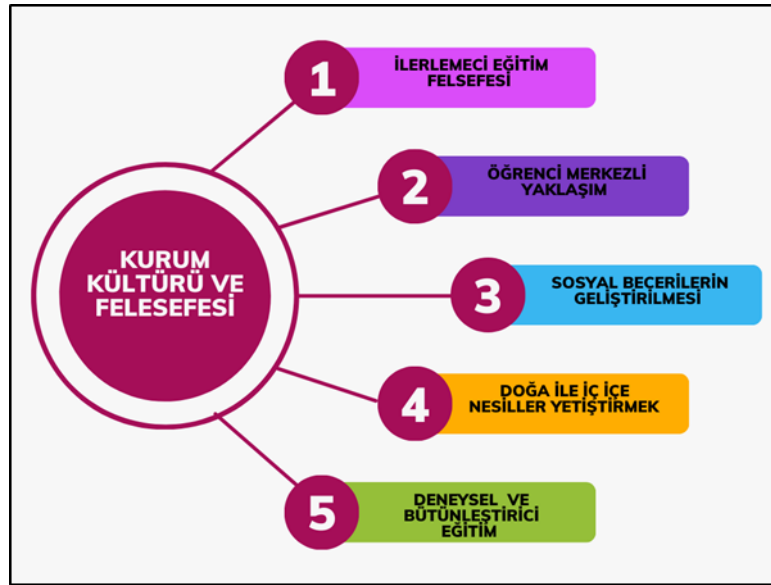
Katılımcılar, okullarının ilerlemeci bir eğitim felsefesini benimsediğini ve öğrenci merkezli bir yaklaşımı temel aldığını ifade etmişlerdir. Okulun temel amacının, öğrencilere doğa ile bireylerin yakınlık kurmasını sağlamak ve sosyal ilişkilerini artırmak olduğu belirtilmiştir. Bu yaklaşım, günümüzde teknolojinin etkisiyle artan sanal ortam kullanımının getirdiği sorunlara karşı çözüm arayışını yansıtmaktadır. Aynı zamanda okullar permakültür çalışmaları eğitim okuryazarlığı ve benzer uygulamalara yer vermektedir. Ayrıca ezberci eğitimden deneysel ve bütünleştirici öğrenme ortamları oluşturduğunu belirtmişlerdir. Bu konuda bazı katılımcı ifadeleri şu şekilde belirlenmiştir:

Y4: “Çocukların doğayı sevmeleri ve onu kucaklamayı erken yaşta öğrenebilmeleri, doğa ile bütünleşebilme, problem çözmeye yönelik düşünme becerilerini geliştirebilmeyi hedeflemektedir.”

Y2:” Orman Okulu olarak çocukların çevre hakkını önemsiyor, açık hava eğitim ortamlarının gelişmesini istiyor ve okul ekosisteminin en önemli parçalarından birinin de okul bahçeleri olduğuna inanıyoruz.”

Y5: “Çocukların özellikle çevre bilinci ile büyümelerini önemsiyoruz. Günümüz koşullarında tüm duyarına hitap edecek eğitim ortamı oluşturmak çok güç. Kurum kültürümüz olarak bütüncül bir eğitim sistemini benimsemekteyiz.”

Yöneticilerin kurum kültürü ve felsefesi ile öne çıkan kavramlar Şekil 1’de verilmiştir.

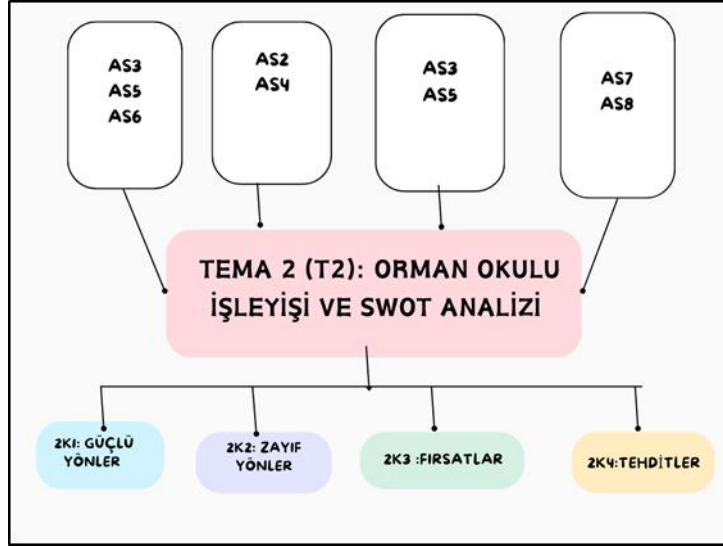

Şekil 1. Kurum Kültürü ve Felsefesi Temasından Elde Edilen Kodlar

12 katılımcı ile elde edilen bulgular neticesinde Tema 2 (T2): “Orman Okulu İşleyişi ve SWOT Analizi” elde edilmiştir. 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 numaralı yöneticilerin (Y1, Y2, Y3, Y4, Y5, Y6, Y7, Y8, Y9, Y10, Y11, Y12) T2 ile ilgili cevaplarından Kod1 (2K1) “Güçlü Yanlar”, Kod2 (2K2) “Zayıf yanlar,” Kod3 (2K3) “Fırsatlar,” Kod4 (2K4) “Tehditler” elde edilmiştir (Tablo 3).

Tablo 3. Yöneticilerin 2. Temayı Yorumlamasından Elde Edilen Kodlar (K1, K2, K3, K4)

	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y7	Y8	Y9	Y10	Y11	Y12
T2	2K1	2K1	2K1	2K1	2K1	2K1	2K1	2K1	2K1	2K1	2K1	2K1
		2K2		2K2	2K2	2K2			2K2	2K2		2K2
	2K3		2K3			2K3	2K3	2K3		2K3	K3	K3
	K4	K4		K4	K4		K4		K4		K4	K4

Şekil 2. Tema 2 ve İlişkili Araştırma Soruları

(2K1) Yöneticilere Göre Orman Okulu yaklaşımının Güçlü Yönleri

Sonuçlar ile araştırma soruları karşılaştırıldığında, araştırma sorularından 3. (Bu eğitim modelinde eğitimi tamamlamış çocukların gelecekle ilgili kazanımları nelerdir?), 5. (Bu eğitim modelinin getirdiği yaşadığınız güzel bir olayı (olayları) anlatabilir misiniz? Neler oldu?), 6. (Okulunuzda uyguladığınız eğitim yaklaşımı hakkında bilgi verebilir misiniz?) soruların cevaplarıyla orman okulunun güçlü yönlerine ulaşılabildiğini göstermektedir.

Katılımcı yöneticilerin büyük bir çoğunluğu (Y1, Y2, Y3, Y5, Y6, Y7, Y8, Y9, Y10, Y11, Y12) orman okullarının hem kapalı hem de açık alanda çocuklar ile gerçekleştirilen etkinliklerin daha çok duyuya hitap edip, kalıcı öğrenme gerçekleştirdiğini belirtmektedir. Orman okullarının çocukların sanal yaşamdan doğa yönelimli eğitim sistemine geçişi desteklediğini, aynı zamanda çocukların yaratıcılıklarını geliştirerek kendi öğrenme alanlarını oluşturmaya katkı sağladığı görüşünü paylaşmışlardır. Orman okulu yaklaşımının güçlü yönlerini belirten katılımcılarımızın bazı ifadeleri şu şekildedir:

Y12: “Okulumuzda çevre okuryazarlığı ve ekolojik bilinci aşılama üzerine eğitim verilmektedir. Çocuklar kendi merakları ve öğrenme yolculuklarının liderleri bizler onlara eşlik ediyoruz adeta...”

Y3: “Çocuklar doğanın sunduğu zengin öğrenme materyalleri daha kalıcı öğreniyorlar. Ormanın biyoçeşitliliği çocukların oyunlarını etkiliyor. Sınıfta fazla uyarana maruz kalmadan müfredat tamamlamaktan çimlere uzanan bir yolculuk...”

Y4: “Çocuklar doğa temelli bir eğitim ile öz denetimi daha yüksek oluyor. Çocuklar herhangi bir problem ile karşılaştıklarında farklı çözüm yolları üretme de yaratıcı çözüm yolları bulabiliyorlar. En güzeli de akran iş birliği ile oluyor.”

2K1’in alt kategorileri, Orman Okullarında Proje Temelli Yaklaşımlar, Reggio Emilia Yaklaşım Sistemi AS6 ile orman okulunun güçlü yanları Kod (2K1) ile elde edilen alt kategoriler içersin de “Orman okullarında proje temelli yaklaşımlar ve Reggio Emilia yaklaşım sistemi” uygulandığı belirtilmiştir. Bu durum, öğrencilerin katılımını artırarak yaratıcı ve etkili öğrenme deneyimleri sunma fırsatı sağlayabilir. Eğitimde bu tür esnek yaklaşımlar, çocukların öğrenme süreçlerine aktif katılımını teşvik edebilir. Katılımcı yöneticilerin (Y6, Y8, Y9, Y12) belirtilen alt kategoriyi şu şekilde ifade etmişlerdir:

Y7: “Reggio Emilia yaklaşım sistemi uygulanmaktadır. Bir çocuğun 100 dilini kullanarak birçok alanda kendini özgürce ifade edebildiği sorgulayan araştıran öğretmeninde çocuklarla birlikte öğrendiği çevrenin 2. öğretmen olduğu, demokratik bir ortamla iş birliği içerisinde bulunulan bir ortamı yansıtmaktadır.”

Y4: “Okulumuzda proje tabanlı öğrenme yaklaşımı da uygulanmaktadır. En yakın zamanda gözlemediğimiz bir örneği belirtmek isterim. Tohum projemizde çocukların rüzgâr ile taşınan tohumları araştırıp öğrendikten sonra, bir çocuğumuzun evinin önündeki kaldırımında yetişen bir karpuzla rastlaması nereden geldiğini araştırması rüzgârla gelmiş olacağına dair bağlantı kurması. Karpuzu okula getirip çekirdeklerinin incelenmesi ağırlığı hafifliği konularının tartışılması, renginin neden beyaz olduğunun çocuklar arasında tartışma konusu olması ve ortamından uzaklaştığı kanısına varılması...”

Proje temelli eğitim sisteminde meraklı çocuk ve veli potansiyeli bulunmaktadır. Bu, öğrenci ve velilerin eğitim sürecine aktif katılımını teşvik edebilir. Orman okullarının etkili iletişim ve iş birliği sayesinde öğrencilerin öğrenme deneyimini arttırabileceği bir ortam sağladığı belirtilmektedir.

Orman Okulu Yöneticilerinin Öğretmen Tercihlerini Belirleyen Değişkenler

Sonuçlar ile araştırma soruları karşılaştırıldığında, araştırma sorularından: AS9. Okulunuzdaki öğretmenlerin genel özellikleri nelerdir? Öğretmenlerin seçimi nasıl olmaktadır, açıklar mısınız? (Koyuncu, 2019), Sorusunun cevaplarıyla orman okulu yöneticilerinin öğretmen tercihlerini belirleyen değişkenlere ulaşılabildiğini göstermektedir.

Katılımcı yöneticilerin büyük bir çoğunluğu (Y1, Y2, Y3, Y5, Y6, Y7, Y8, Y9) öğretmen tercihlerini belirleyen değişkenler ve bu tercihlerin altında yatan görüşleri belirtmişlerdir. Katılımcı yöneticilerin bazıları (Y6, Y7, Y8, Y9) öğretmen seçimlerinde özellikle orman pedagojisi eğitimi alan portfolyo sürecini tamamlamış, deneyimli ve doğasever bireyler olmalarına önem vermektedir. Aynı zamanda öğretmenlerin, çocuklar ile doğa da iletişim diline hâkim olmaları, sabırlı ve gözlem becerilerinin yüksek olmasının önemli olduğunu dile getirmiştir. Bununla ilgili katılımcılarımızın görüşleri şu şekildedir:

Y9: “Öğrenmeye açık, yenilikçi ve öğrenciye açık bir iletişim dilinin olması bizim için çok önemlidir.”

Görünüşe göre orman okulları yöneticileri, öğretmenlerin doğayla etkileşimini ve öğrenmeyi destekleyen projelerde yer almasına önem vermektedir. Yöneticiler aynı zamanda orman okulu yaklaşımının öğretmenlere sunduğu fırsatlar üzerinde odaklanmaktadır. Bu görüşü destekleyen yöneticilerin (Y2, Y3, Y5) görüşleri şu şekildedir:

Y2: “Çocuklar ile sürdürülebilir projeler yapmamız kaçınılmaz oluyor. Ormana her gittiğimizde doğa bize öncesini ve sonrasını sunabiliyor. Örneğin: Yaprakları yağmurdan önce sonra gözlemlene fırsatımız oldu ve biz bunu sanat atölyemize taşıdık.”

Y3: “Doğa ile iç içe olduğunuz zaman öğretmenlerin bile bakış açıları değişebiliyor. Öğretmenler ile yaptığımız toplantılarda genelde yeni öğrendikleri ve merak ettiği şeyler olduğunu duyuyoruz. Öğrenmenin sonu yok. Bunu orman okulunda daha çok yaşayabiliyorsunuz.”

Y5: “Öğretmenlerin günlük rutinlerinde doğa ile iç içe olmaları çok önemli. Bu çocuklara daha çok keşfetme imkânı sunuyor.”

Proje temelli yaklaşımlar ve Reggio Emilia yaklaşımı, orman okullarında öğrencilere doğayı öğrenme fırsatı sağlamaktadır. Bu yaklaşımların benimsenmesi, öğretmenlerin çocukların doğayla etkileşimini artırmayı ve kendi öğrenme deneyimlerini zenginleştirmeyi hedeflediklerini göstermektedir. Aynı şekilde, doğa okulları kapsamında çocuklarla birlikte öğrenen öğretmenlerin, bu yaklaşımın tercih edilmesini önceliklendirdiği görülmektedir. Bu tercih, çocukların doğayla iç içe olma deneyimini vurgulamaktadır.

Doğayla iç içe olan ve çocukların doğayı keşfetme fırsatını önemseyen öğretmenler, Orman okulu yaklaşımını benimsemeyi tercih etmektedirler. Bu tercih, öğretmenlerin çocukların doğayı keşfetme yeteneklerini desteklemeyi ve doğayla bütünleşmiş bir öğrenme deneyimi sunmayı hedeflediğini göstermektedir.

Orman Okulunun Avantajları

Katılımcı yöneticilerin (Y1, Y2, Y3, Y8, Y11) orman okulunun avantajları 4K4 ile ilgili verdikleri cevaplarda, çocukların doğa ile iç içe olmalarının öğrenme deneyimlerini zenginleştirdiği özellikle proje temelli ve Reggio Emilia yaklaşımları ile bütünsel bir bakış açısıyla uygulamalar yaptıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca, doğa okullarının çocuklara doğayı öğrenme fırsatı sunduğu ve bu çerçevede çocuklar ile öğretmenlerin uyumlu bir çalışma içerisinde olduğu belirtilmektedir. Orman okulları, doğayı keşfetme ve çocuk merkezli bir öğrenme anlayışını yansıttığı ortaya çıkmıştır. Çocukların öğrenme süreçlerinde aktif oldukları, özellikle sanatsal aktivitelerde Reggio Emilia yaklaşımı ilhamlı çalışmalarını yansıttıkları bulgusuna ulaşılmıştır. Yöneticilerin bu bulguları destekleyici nitelikteki cevapları şu şekildedir:

Y3: “Çocuklar doğada buldukları istedikleri materyaller ile sanatsal çalışmalarını özgürce yapabiliyor. Bize de onları keşfederken izlemek düşüyor...”

Y8: “Çocuklar Reggio Emilia yaklaşımındaki gibi önceden planlanmadan sanatsal çalışmalarını o anki duyguları, çevrenin çağrışımları ile etkinliğine yön veriyor.”

Yöneticilerin (Y1, Y2, Y11) görüşlerine göre, orman okullarının avantajları 4K4 arasında, çocukların öğrenme deneyimlerinin zenginleştiğini ve ekoloji farkındalığı yüksek bireyler yetiştirme fırsatı sunması olarak vurgulanmaktadır. Bu yaklaşımlar sayesinde çocuklar, doğayı daha derinlemesine keşfederken aynı zamanda öğrenmeyi de deneyimledikleri görülmektedir. Yöneticilerin bu bulguları destekleyici nitelikteki cevapları şu şekildedir:

Y11: “Okulumuzda çevre okuryazarlığı ve ekolojik bilinci aşılama üzerine eğitim verilmektedir. Çocuklar kendi merakları ve öğrenme yolculuklarının liderleri bizler onlara eşlik ediyoruz adeta...”

Y2: “Çocuklar salyangozların bu kadar ıslak ve kaygan bir yapıda olduğunu deneyimlemeleri çok güzeldi. Öğrenme deneyimlerine şahit olmak çok güzel...”

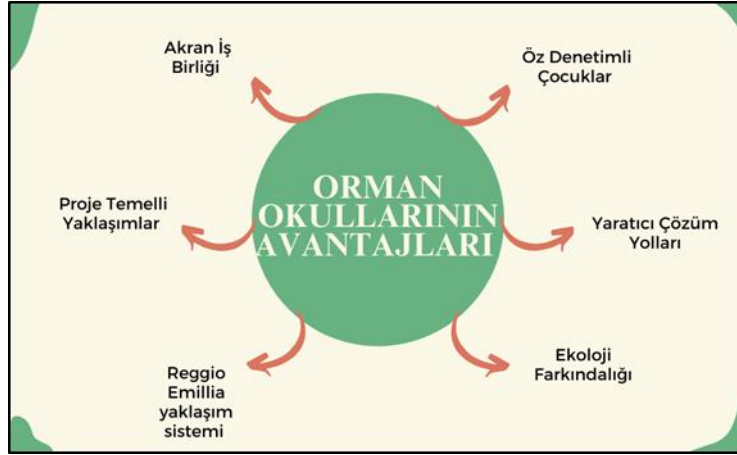
Orman okullarının çocukların öğrenme potansiyelini artırdığı ve doğa ile olan etkileşimlerini güçlendirdiği görülmektedir.

Yöneticilerin (Y10, Y11, Y12) değerlendirmelerine göre, orman okulları çocukların doğa ile etkileşimini ve öğrenmeyi destekleyen projeler ve yaklaşımlar sunmaktadır. Öğretmenler, Reggio Emilia yaklaşımının da etkisiyle çocukların kendini ifade etme yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olduğunu belirtmişlerdir. Bu yaklaşımlar, çocukların doğayı keşfederken aynı zamanda öğrenmelerini de sağlayarak eğitim sürecini daha zengin ve etkileyici hale getirmektedir. Yöneticilerin bu bulguları destekleyici nitelikteki cevapları şu şekildedir:

Y12: “Çocuklar doğal ortamda kendi öğrenme yetileri doğrultusunda hareket etme fırsatı buluyorlar. Bu onlara çok iyi geliyor, her zaman oynayacak bir oyun ve ortamı kurabiliyorlar.”

Y11: “Bir önceki hafta yaptığımız projeye kaldıkları yerden devam edebiliyorlar. Hem de daha çok bilgi edinerek hareket ediyorlar. Doğa onları merak etmeye teşvik ediyor.”

Yöneticilerden elde edilen bulgular doğrultusunda orman okulunun avantajları ile öne çıkan kavramlar Şekil 3’te yer verilmiştir.

Şekil 3. Orman Okullarının Avantajları

Orman okullarının uyguladığı projeler ve Reggio Emilia yaklaşımının çocukların doğayı öğrenme ve keşfetme deneyimlerini zenginleştirdiği görülmektedir. Bu yaklaşımlar, çocukların doğayla iç içe olmalarını destekleyerek öğrenme sürecini daha etkili ve keyifli hale getirdiği ortaya çıkmıştır. Orman okullarının sunduğu bu avantajlar 4K4, çocukların doğa sevgisi ve öğrenme isteği üzerinde olumlu etkiler olduğunu göstermektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Yapılan bu araştırmada elde edilen bulgular, bütüncül bir yaklaşım çerçevesinde değerlendirildiğinde, orman okulu uygulamalarının Reggio Emilia ilhamlı etkinliklere vermesi açısından literatüre önemli katkılarda bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda araştırmadan elde edilen bulgular ile literatür karşılaştırılarak, tartışılmalıdır.

O’Brien (2009), orman okulunun öz saygı, özgüven, sosyal beceriler, dil ve iletişim yetenekleri, motivasyon, konsantrasyon, bilgi ve anlayış, fiziksel motor beceriler, kişisel alan farkındalığı, yeni arkadaşlıklar kurma ve ekip çalışması gibi becerileri geliştirdiğini belirtmiştir. O’Brien ve Murray (2016) ise orman okulunun çocukların bütüncül gelişimine, öğrenme stillerine ve ilgi alanlarına odaklandığını; öğretmenlerin uygulamalarını açık havada öğrenmeye uyarlamalarına olanak sağladığını ve çocukların fiziksel aktivite yoluyla duygularını ifade ederek bağımsızlık kazandığını ifade etmiştir.

Maynard (2007a, 2007b), orman okullarının ilerlemeci eğitim felsefesini benimseyen, açık hava eğitim programları uygulayan ve öğrenci merkezli eğitim anlayışını teşvik eden bir yapıya sahip olduğunu vurgulamıştır. Bu okullarda öğretmen, rehberlik ve teşvik edici bir rol üstlenmektedir. Araştırma bulgularına göre, yöneticiler orman okulu uygulamalarında proje temelli yaklaşımlar ve Reggio Emilia modelini benimsediklerini ifade etmişlerdir. Bu da orman okullarında alternatif eğitim modellerinin esnek bir şekilde kullanılabildiğini ve çocukların öğrenme süreçlerini zenginleştirdiğini göstermektedir.

Harris (2015), orman okulu uygulayıcılarının doğayla etkileşim, deneyim paylaşımı, problem çözme becerilerinin geliştirilmesi ve öğrencilerin öğrenme süreçlerini yönlendirmelerine olanak sağlama gibi stratejiler kullandığını ortaya koymuştur. Schäffer ve Kisteman (2012), 12 orman okulunun gözlemleri sonucunda, doğal malzemeler kullanılarak çevre eğitimi ve bireysel/grup faaliyetlerinin odağa alındığını belirtmiştir. Bu durum, Reggio Emilia yaklaşımında çocuğun farklı materyallerle sanatsal etkinlikler yapması, sorgulama ve hayal gücünü kullanması ile örtüşmektedir.

Proje temelli öğrenme ve Reggio Emilia yaklaşımı, çocukların öğrenme deneyimlerini zenginleştirmektedir. Proje temelli öğrenme, çocukların ilgi alanlarına göre projeler geliştirmelerini ve bu süreçte araştırma yapmalarını sağlarken, Reggio Emilia yaklaşımı onların bireysel ve grup olarak ifade yeteneklerini, yaratıcılıklarını ve sorgulayıcılıklarını desteklemektedir. Katılımcı yöneticiler, çocukların kendi öğrenme süreçlerinin mimarı olmalarını desteklediklerini ve bu süreçte rehberlik yaptıklarını belirtmişlerdir. Bu sayede çocuklar, yalnızca bilgiyi tüketen değil, aynı zamanda araştırmacı, yaratıcı ve eleştirel düşünebilen bireyler olarak yetişmektedir.

Araştırma, orman okullarının eğitim süreçlerinde doğanın sunduğu imkanların bütüncül bir yaklaşımla dahil edilmesinin öğrenme deneyimlerini daha anlamlı hale getirdiğini ve çocukların duygusal, sosyal ve bilişsel gelişimlerini desteklediğini göstermiştir. Ayrıca, orman okulu eğitiminin uygulandığı bölgelerdeki iklim ve topografik koşulların belirleyici bir faktör olduğu ifade edilmiştir. Yöneticiler, orman okulu uygulamalarında ilkeler ve çocuk merkezli yaklaşımın yanı sıra yerel iklim ve coğrafi koşulları da göz önünde bulundurduklarını belirtmişlerdir.

Araştırma sonuçları, Türkiye Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2024 yılındaki mevzuat güncellemesi ile örtüşmektedir. 2013 tarihli mevzuatta yer almayan sınıf dışı etkinliklerin 2024 mevzuatında eklenmesi, orman okulu uygulamalarının eğitim politikalarına yansıyan etkisini ortaya koymaktadır.

KAYNAKÇA

- Akar Gençler, A. (2014). Reggio Emilia temelli projelerin anaokuluna giden çocukların yaratıcı düşünme becerilerine etkisinin incelenmesi. *Yüksek lisans tezi*. Hacettepe Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği, İlköğretim Anabilim Dalı, Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı. Hacettepe Üniversitesi.
- Amus, G. (2022). *Çık dışarıya oynayalım: Doğa pedagojisine doğru bir öğrenme yolculuğu*. Epsilon Yayınevi.
- Anderson, N., Harvey, D., & Crosbie, J. (2021). Describing outdoor learning. *Horizons*, 94, 19–23.
- Bal, E. ve Kaya, G. (2020). Orman okulu kavramının orman okulu öğretmenlerinin bakış açılarıyla incelenmesi. *Uluslararası Elektronik Çevre Eğitimi Dergisi*, 10(2), 167–180.
- Balıkesir Orman Anaokulu. (2024). Orman Okullarının Tarihçesi. *Balıkesir Orman Anaokulu*. <https://balikesirormananaokulu.com/788-2/orman-okulu/tarihcesi/>
- Baltacı, A. (2017). Nitel veri analizinde Miles-Huberman modeli. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 1–15.
- Blackwell, S. (2015). Impacts of long term forest school programmes on children's resilience, confidence and wellbeing. *Acesso Em*, 30(04), 1–46.
- Canik Orman ve Fen Okulu. (n.d.). *Canik Orman ve Fen Okulu web sitesi*. <https://canikdogavefenokulu.k12.tr/>
- Close, M. (2012). *The Forest School Initiative and its perceived impact on children's learning and development: An investigation into the views of children and parents* (Doktora tezi, Cardiff Üniversitesi).
- Coşkun, L. (2022). The Reggio Emilia approach in early childhood education. *Muallim Rifat Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 74–86.

- Çetin, M. (2022). *Orman anaokulları*. Nobel Yayınları.
- Dilek, Ö. (2019). *Orman okulu uygulamalarının çocukların gelişimine yönelik katkısının değerlendirilmesi* (Yüksek lisans tezi, Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Doğa ve Orman Okulum. (n.d.). <https://www.ormanokulum.org>
- Erol, M. (2023). *Türkiye’de orman okulu yaklaşımını uygulayan okul öncesi kurumlarındaki yetişkinlerin uygulama sürecine dair risk algularının ve deneyimlerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Temel Eğitim Anabilim Dalı, Okul Öncesi Eğitimi Programı).
- Friendly Forest Preschool. (2024). *Friendly Forest Preschool*. https://www.friendlyforestpreschool.com/our-preschool/?doing_wp_cron=1735578934.6770188808441162109375
- Friluftsfrämjandet. (2024). *Friluftsfrämjandet*. <https://www.friluftsframjandet.se/regioner/vast/lokalavdelningar/hammaro/varverksamhet/skogs-mulle-5-6-ar/>
- FSA. (2011). *Forest Schools principles*. <https://getchildrenoutdoors.files.wordpress.com/2015/03/forest-schoolsprinciples2.pdf>
- Garrick, R. (2009). *Playing outdoors in the early years* (2nd ed.). Continuum.
- Gilman, S. (2007). Including the child with special needs: Learning from Reggio Emilia. *Theory Into Practice*, 46(1), 23–31. <https://doi.org/10.1080/00405840709336545>
- Harris, F. (2015). The nature of learning at forest school: Practitioners' perspectives. *International Journal of Primary, Elementary and Early Years Education*, 45(2), 3–13. <https://doi.org/10.1080/03004279.2015.1078833>
- Kahrıman-Pamuk, D. ve Ahi, B. (2019). A phenomenological study on the school concept of the children attending the forest school. *Journal of Qualitative Research in Education*, 7(4), 1386–1407. <https://doi.org/10.14689/issn.2148-2624.1.7c.4s.4m>
- Knight, S. (2009). *Forest schools and outdoor learning in the early years*. Sage Publications.
- Knight, S. (2011). *Forest school in practice* (1st ed.). SAGE Publications.
- Kotaman, A. G. D. H. (2009). Rudolf Steiner ve Waldorf okulu. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 174–194.
- Koyuncu, M. (2019). *Okul öncesi eğitimde alternatif yaklaşım: Orman okullarında öğretmen, veli ve yönetici görüşlerinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü).
- Maynard, T. (2007a). Forest schools in Great Britain: An initial exploration. *Contemporary Issues in Early Childhood*, 8(4), 320–331. <https://doi.org/10.2304/ciec.2007.8.4.320>
- Maynard, T. (2007b). Encounters with Forest School and Foucault: A risky business? *Education* 3–13, 35(4), 379–391. <https://doi.org/10.1080/03004270701602640>
- McKnight, D. M. (2010). Overcoming “ecophobia”: Fostering environmental empathy through narrative in children's science literature. *Frontiers in Ecology and the Environment*, 8(6), 283–336. <https://doi.org/10.1890/100041>
- MEB. (2013). *Milli Eğitim Bakanlığı, Okul Öncesi Eğitimi Programı*. <https://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooororam.pdf>
- MEB. (2024). *Milli Eğitim Bakanlığı, Güncellenen Okul Öncesi Eğitimi Programı*. <https://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/guncellenenokuloncesiegitimprogrami.pdf>
- Merriam, S. B. (2009). *Qualitative research: A guide to design and implementation*. Jossey-Bass.
- O’Brien, L. ve Murray, R. (2007). Forest school and its impacts on young children: Case studies in Britain. *Urban Forestry & Urban Greening*, 6(4), 249–265.
- Oberman, I. (1997). The mystery of Waldorf: A turn-of-the-century German experiment on today's American soil. *Publication of Opinion Papers; Speeches/Meeting Papers*.
- Özalp, T. A. (2016). *Reggio Emilia yaklaşımı temelli uygulamalar yapan okul öncesi öğretmenlerinin deneyimleri: Bir olgubilim çalışması* (Yüksek lisans tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kütahya).
- Özbek-Ayaz, C. (2021). Eğitimde tabula rasa anlayışını yıkan ve çocuğun rönesansını yaratan bir devrim: Montessori metodu. In *Erken çocukluk eğitimi mozağı: Büyük düşünceler/fikirler, modeller ve yaklaşımlar* (ss. 319–349).

- Öztürk, Ö. (2024). Orman okulunun dünyadaki uygulamaları. <https://balikesirormananaokulu.com/blog-post/orman-okulunun-dunyadaki-uygulamaları/>
- Pekdoğan, S. (2012). Reggio Emilia yaklaşımı üzerine bir çalışma. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 20.
- Rinaldi, C. (2006). *In dialogue with Reggio Emilia: Listening, researching and learning*. Routledge.
- Rinaldi, C. (2012). *Re-imagining childhood: The inspiration of Reggio Emilia education principles in South Australia*. Adelaide Thinker in Residence, Avustralya.
- Sarıgül, E. (2020). Orman Okulları: Çocuklar İçin Eğlenceli Doğa Eğitimi Modeli. *Peyzax*. <https://www.peyzax.com/orman-okullari/>
- Sobel, D. (2016). *Ekofobiyi aşmak: Doğa eğitiminde kalbin yeri*. Yeni İnsan Yayınevi.
- Strong-Wilson, T. ve Ellis, J. (2007). Çocuklar ve yer: Reggio Emilia'nın üçüncü öğretmeni olarak çevresi. *Teoriden Pratiğe*, 46(1), 40–47. <https://doi.org/10.1080/00405840709336547>
- Temel, Z. F. (2005). Okul öncesi eğitimde yeni yaklaşımlar. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 62, 70.
- Waters, J. ve Begley, S. (2007). Supporting the development of risk-taking behaviours in the early years: An exploratory study. *Education*, 35(4), 365–377.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6. baskı). Seçkin.

THE IMPACT OF POLITICAL CORRUPTION ON SOCIAL WELFARE POLICY: A SYSTEMATIC REVIEW OF MALAYSIA'S WELFARE SYSTEM AND POLITICAL FINANCING

Kamal Husni JAAFARⁱ

Abstract

This study investigates the relationship between political corruption, funding mechanisms, and social welfare policy development, with a focus on Malaysia. Political corruption, defined as the misuse of public office for private gain, significantly affects the formulation, funding, and implementation of welfare policies. Rather than addressing social inequities and enhancing access to essential services, corruption redirects public resources and distorts policy priorities, resulting in inequitable outcomes. Budget manipulation and the use of external funding for political purposes further undermine welfare programs aimed at poverty alleviation, healthcare improvement, and education access. Malaysia's patronage-based political system, characterized by weak oversight and centralized control, fosters corruption. This system allows welfare policies to be selectively implemented, rewarding political supporters while marginalizing vulnerable populations. Socio-economic disparities and ethnic dynamics exacerbate these challenges, as policies often prioritize political incentives over societal needs. The study underscores the need for institutional reforms to combat corruption and ensure equitable welfare policies. Enhancing financial accountability, transparency, and inclusive governance is vital to safeguarding welfare systems from political manipulation. By synthesizing key findings, this review provides actionable insights for policymakers and researchers aiming to mitigate corruption's effects, improve resource allocation, and strengthen social welfare policies in politically sensitive environments like Malaysia.

Keywords political corruption, financing mechanisms, social welfare policy, institutional reform, socio-economic dynamics

Research and Publication Ethics Statement The study has been prepared in accordance with the rules required by research and publication ethics. It does not involve any situation that requires ethical committee approval.

Financial Support and Conflict of Interest Statement No support has been received from any institution or organization for this study.

INTRODUCTION

Political corruption is an enduring global issue, with far-reaching implications for governance, social welfare, and public trust. In particular, the relationship between political corruption and social welfare policy is of critical importance, especially in electoral authoritarian regimes where state resources are often used to reinforce political power. Corruption is a multifaceted issue, driven primarily by personal gain, as explained by the principal-agent model. This theory highlights those politicians, while expected to act in the public interest, often exploit their positions for personal benefit due to an imbalance of information (Klitgaard, 1988; Shleifer & Vishny, 1993; Groenendijk, 1997). Corruption is a global problem, negatively impacting economic prosperity, resource allocation, and public trust, with the poor being disproportionately affected (Siddiquee & Zafarullah, 2022). Despite extensive anti-corruption efforts, especially in developing countries, progress has been slow. Malaysia, despite a strong anti-corruption framework, experienced a worsening corruption crisis during Prime Minister Najib Tun Razak's tenure (2009-2018), marked by high-profile scandals that tarnished the nation's reputation and hindered economic growth (Siddiquee & Zafarullah, 2022). Corruption is widely defined as the misuse of public authority for personal gain, a definition endorsed by Transparency International and accepted as a global standard (TI, 2017; Rose, 2018 as cited in Siddiquee & Zafarullah, 2022). Public sector corruption specifically involves unethical actions

ⁱ PhD Researcher. University Tun Abdul Razak, Graduate School of Business, Kuala Lumpur, MALAYSIA. ORCID: 0009-0002-7040-9840. E-mail: kamal.husni@ur.unirazak.edu.my
Gönderim (Submission): 28.11.2024. Kabul (Acceptance): 21.12.2024.

by officials who exploit their positions for personal advantages beyond legal entitlements (Graycar, 2015; Mungiu-Pippidi, 2006 as cited in Siddiquee & Zafarullah, 2022).

Purpose and Importance of the Study

This study examines how political financing and corruption impact social welfare policies, particularly in Malaysia, where the intersection of politics and welfare systems has historically influenced the distribution of public services. The primary aim is to assess the extent to which political corruption undermines the equitable and effective implementation of welfare policies. By synthesizing key theoretical perspectives and empirical findings, this study highlights critical factors such as political financing mechanisms, institutional corruption, and socio-economic dynamics that shape welfare outcomes. Importantly, the research contributes to the existing literature by offering a nuanced understanding of how corruption distorts welfare systems, identifying areas for reform, and providing insights for policymakers and researchers seeking to mitigate these adverse effects.

Structure of the Study

The study is structured into several key parts to ensure a comprehensive analysis. The first part introduces the research background, highlighting the significance of welfare policies and the challenges posed by political corruption. The second part presents a detailed literature review, examining theoretical frameworks and prior studies that explore the relationship between political financing, corruption, and welfare systems. The third part analyzes the Malaysian context, focusing on the socio-political dynamics that influence welfare policy implementation. The fourth part discusses the findings, identifying gaps, trends, and critical challenges. Finally, the conclusion offers policy recommendations, emphasizes the study's contributions to the field, and suggests directions for future research.

LITERATURE REVIEW

The literature on the relationship between political corruption and social welfare policy is extensive and multidimensional. Research highlights that political corruption often distorts the original intent of welfare policies, which are designed to alleviate poverty, provide safety nets for vulnerable populations, and promote equitable social development. Instead, corrupt practices reorient these policies to serve political interests. Scholars such as Hu (2011), Templeman (2012), and Peschard (2006) underscore how authoritarian regimes manipulate political financing regulations to maintain their hold on power. These regimes often engage in corrupt practices to exploit state resources, including welfare programs, as tools for political gain (Table 1).

Theories like the principal-agent model (Klitgaard 1988; Shleifer and Vishny 1993) provide valuable insights into the dynamics of political corruption. This model highlights the conflicts of interest that arise when public officials, as "agents" of the state, prioritize their own self-interest over the public good. In the context of social welfare policies, this often means that welfare programs are manipulated to serve the political agendas of elites rather than addressing the needs of the population.

In Malaysia, political corruption and social welfare policy have been deeply intertwined, particularly under the dominance of the United Malays National Organization (UMNO). Studies by Levitsky and Way (2010), Bunce and Wolchik (2011), and Ufen (2015) emphasize how the selective enforcement of political finance regulations favors the ruling parties, allowing them to use state resources, including welfare benefits, to secure electoral support. This practice not only skews the distribution of welfare benefits but also undermines public confidence in the

welfare system. Research by Transparency International Malaysia (2014) and Gomez (2014) further examines how welfare policies are often co-opted for political financing and vote-buying, resulting in policies that fail to meet the needs of the most vulnerable citizens while consolidating political power.

Political Finance

Political financing, often referred to as “political finance,” includes the raising and utilization of funds by political parties and candidates to win elections, support routine party activities, and manage campaigns. It covers costs such as maintaining offices, conducting research and polls, campaign advertising, and mobilizing voters. Political finance encompasses both obtaining funds and spending, not only during election campaigns but also outside election periods, including expenses for media opportunities, research, and voter registration.

According to the International Institute for Democracy and Electoral Assistance (IDEAS, 2014), four key elements of political finance include: prohibiting or limiting contributions, public financing (direct or indirect), spending rules for parties and candidates, and financial reporting with transparency in amounts and donors. Scholars like Gomez (1994) argue that "money politics" involves the use of finance to gain political influence, often linked to business interests and illicit activities, such as bribery and vote-buying, to secure contracts and government opportunities.

In Malaysia, political finance has been associated with corporate misconduct, especially after the New Economic Policy (NEP). Business owners often act as political donors to gain influence in elections, sometimes resulting in corruption. Scholars like Shahriza et al. (2013) and Khairiah et al. (2013) note that money politics involves illicitly obtaining funds for election campaigns and bribing voters, especially in socio-economically disadvantaged areas. This leads to promises of tenders, contracts, and material compensation in exchange for political support.

Jamaie (2015) and Muhammad Agus (2005) define money politics as an abuse of power for private gain, often through bribery and financial inducements. It is closely tied to political corruption, where financial manipulation plays a central role in securing votes. Scholars such as Carlson (2007) also emphasize that political financing during elections often involves covert or overt financial manipulation to sway voters.

Political financing in the broadest sense, as defined by Norris and Van Es (2016), includes all financial transactions involving political parties and candidates. Gomez & Tong (2017) highlight issues in Malaysia, particularly vote-buying in intra-party elections, which is lightly regulated. These practices contribute to public distrust and suspicions of corruption, especially when candidates seek funding from unreliable sources.

Welfare Concept in Malaysia

In contrast, the concept of a welfare state in Malaysia revolves around prioritizing the well-being of its citizens through policies aimed at poverty eradication and addressing socio-economic disparities. The New Economic Policy (NEP) in 1971 aimed to eradicate poverty and restructure society, but demographic shifts have exposed inequalities, particularly between urban and rural areas (Farrah & Ashray, 2018). The National Social Welfare Policy focuses on marginalized and disabled groups, aiming to integrate them into mainstream development and provide social protection (Zainudin, 2021).

Despite initial success, Malaysia's welfare system faces challenges due to population aging and socio-economic changes. There is a growing demand for welfare services, and increased scrutiny on social media has intensified pressure on the system (Farrah & Ashray, 2018). The

government recognizes the need for social justice and equity, aiming to provide access to essential services, education, healthcare, and employment opportunities for all segments of society. However, the social welfare system remains underdeveloped compared to Western countries (Farrah & Ashray, 2018). The government's role in ensuring social stability through a welfare state remains critical for the nation's inclusive development.

Table 1. Summary of Cited Literature

Author(s)	Year	Title	Objective	Key Findings	Relevance to Political Corruption & Social Policy
Templeman, K.	2012	<i>Electoral Authoritarianism in Southeast Asia</i>	To analyze the characteristics and strategies of electoral authoritarian regimes in Southeast Asia	Electoral manipulation by authoritarian leaders sustains political dominance	Shows how authoritarian practices influence policy formation and corruption
Gomez, E.T.	1994	<i>Political Business: Corporate Involvement of Malaysian Political Parties</i>	To examine corporate financing's role in Malaysian politics	Political parties rely on corporate financing, influencing policy direction	Highlights the link between financial interests and biased social policy outcomes
Transparency International Malaysia	2014	<i>Reforming Political Financing</i>	Investigates the need for reform in political financing	Reforming political finance is essential for reducing corruption	Shows the direct connection between unregulated political finance and corrupt social welfare policies
Shleifer, A. & Vishny, R.W.	1993	<i>Corruption</i>	To explore economic distortions caused by corruption	Corruption leads to inefficient resource allocation	Provides foundational understanding of how corruption weakens social welfare policies
Mungiu-Pippidi, A.	2006	<i>Corruption: Diagnosis and Treatment</i>	Proposes frameworks for analyzing and combating corruption	Emphasizes institutional roles in controlling corruption	Useful for understanding how institutional reforms can reduce corruption in social policies
Norris, P. & Van Es, A.	2016	<i>Checkbook Elections: Political Finance in Comparative Perspective</i>	Studies the impact of money in elections globally	Financial power undermines democracy by giving undue influence to wealthy actors	Highlights the global issue of financial influence on policy and its effect on social services
Zainudin, Z.	2021	<i>National Social Welfare Policy in Malaysia</i>	Analyzes the implementation of social welfare policies in Malaysia	Political considerations heavily influence the implementation of welfare policies	Relevant for understanding the influence of political corruption on the equitable delivery of welfare
Klitgaard, R.	1988	<i>Controlling Corruption</i>	Offers a framework to understand and reduce corruption	Accountability and reduced opportunities for corruption lead to better governance	Provides a systematic approach to designing anti-corruption measures within social policies
Hu, B.	2011	<i>Political Finance and Corruption in Asia</i>	Investigates political financing and corruption across Asia	Political financing exacerbates corruption in developing countries	Relevant for understanding how financing practices influence policy decisions in Asia

Author(s)	Year Title	Objective	Key Findings	Relevance to Political Corruption & Social Policy
Ufen, A.	2015 <i>Political Financing in Southeast Asia</i>	Studies political financing in Southeast Asia	Explores the impact of political finance on governance and corruption in Malaysia	Focuses on the regional dynamics that exacerbate political corruption in social policies

METHOD OF REVIEWING

This literature review employs a systematic and structured approach to identify, evaluate, and synthesize relevant studies on the relationship between political corruption and social welfare policy implementation. The primary aim of this method is to ensure the inclusion of high-quality and diverse sources that provide a comprehensive understanding of the research topic. The process consisted of several key stages, ensuring rigor, objectivity, and relevance throughout the review.

First, a targeted search strategy was adopted to collect relevant literature from multiple reputable academic databases, including JSTOR, Scopus, and Google Scholar. These databases were chosen due to their extensive coverage of scholarly publications across political science, public policy, and social welfare studies. Search terms were carefully formulated to capture the breadth of the topic. Keywords included “*political corruption*,” “*social welfare policy*,” “*political financing*,” and “*Malaysia*”. Boolean operators such as “AND” and “OR” were used to refine the search and identify studies that examined both the global and country-specific contexts of political corruption and welfare policy implementation. Additionally, alternative phrases and related terms like “*money politics*,” “*welfare state*,” “*institutional corruption*,” and “*governance reforms*” were included to capture diverse perspectives and ensure comprehensive coverage.

To maintain the relevance and quality of the sources, specific selection criteria were applied. The review prioritized publications from the last two decades (2000–2023) to ensure that the findings reflected contemporary developments in political corruption, political financing, and social welfare systems. Sources were limited to peer-reviewed journal articles, scholarly books, and reliable institutional reports to uphold academic rigor. Papers with significant citations and empirical studies offering quantitative or qualitative data were given precedence. Grey literature, such as policy briefs and reports from organizations like Transparency International and World Bank, were also included where relevant to provide practical and policy-driven insights.

After collecting the relevant sources, each study underwent a systematic analysis to extract key insights and identify thematic connections. This process involved three main stages:

- i. **Content Analysis:** Each source was thoroughly examined to identify core arguments, theoretical frameworks, and empirical findings related to political corruption and its effects on social welfare policy. Key elements analyzed included the objectives, methodologies, data sources, and conclusions presented in each study.
- ii. **Thematic Categorization:** Common themes and patterns were identified, such as the role of institutional weaknesses, political financing as a driver of corruption, and the misuse of welfare programs for electoral or political gain. Emerging trends, such as the socio-economic implications of corruption and its effect on vulnerable populations like Malaysia’s B40 group, were highlighted.

- iii. **Critical Evaluation:** The reliability and validity of each study were critically assessed. Factors considered included the robustness of the methodologies, limitations of the data, and the generalizability of findings. Studies employing case studies, comparative analyses, and mixed-method approaches were particularly valuable for understanding the complexity of corruption in welfare policy implementation.

To enhance the comprehensiveness of the review, cross-referencing was used to identify additional relevant sources. References cited in key studies were reviewed to uncover further literature that may have been overlooked in the initial search. This iterative process ensured that the most significant and influential studies were included in the analysis.

In summary, this method of reviewing adopted a systematic approach to collecting, analyzing, and synthesizing scholarly literature. By focusing on high-quality, peer-reviewed sources and critically evaluating their contributions, the review effectively captured the multidimensional relationship between political corruption, political financing, and welfare policy implementation. The inclusion of both global and Malaysian-specific studies offers a well-rounded perspective, providing a solid foundation for understanding the broader impacts of corruption on social welfare systems. This systematic approach not only ensures academic rigor but also identifies critical gaps in the existing literature, paving the way for future research in this field.

DISCUSSION

The literature reviewed reveals a complex and often detrimental relationship between political corruption and social welfare policy, particularly in Malaysia. The manipulation of political financing regulations by ruling parties significantly impacts the design and distribution of welfare benefits, leading to outcomes that serve political rather than social objectives. Welfare programs that should be aimed at reducing poverty and inequality are often used as instruments for securing political loyalty, with resources disproportionately allocated to areas or groups that can offer electoral support in return.

The principal-agent model is particularly relevant in explaining how political elites misuse their positions to exploit welfare systems for personal or party benefit. Politicians, acting as agents of the public, divert welfare resources to serve their own interests, whether by securing votes or enriching themselves and their allies. This distortion of welfare policy not only undermines the integrity of social safety nets but also perpetuates socio-economic inequalities, as the intended beneficiaries of welfare programs are often marginalized in favor of politically strategic groups.

Moreover, the practice of using welfare policies for political financing is prevalent in Malaysia. Research indicates that welfare programs, such as cash transfers and subsidies, are strategically deployed during election periods to secure votes, a practice that diminishes the effectiveness of these programs as genuine tools for poverty alleviation. As a result, welfare policies become less about addressing social needs and more about entrenching the power of political elites, leading to widespread disillusionment with the welfare system and weakening public trust in government institutions.

Figures 1 and 2 illustrate the fluctuation pattern for the past 12 to 18 years of Malaysia Corruption Perception Index, Gross Domestic Product and Public Spending on subsidies and social assistance for better understanding of local trend.

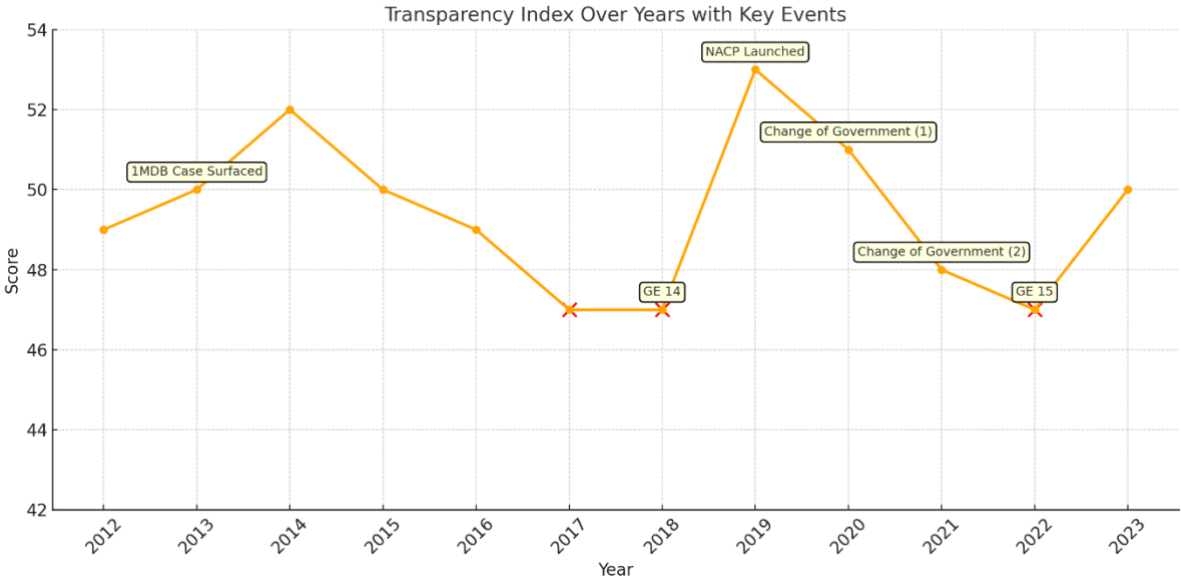

Figure 1. Malaysia Latest 12 Years Corruption Perception Index CPI (T.I)
 Source: Based on data from Transparency International Malaysia (2023)

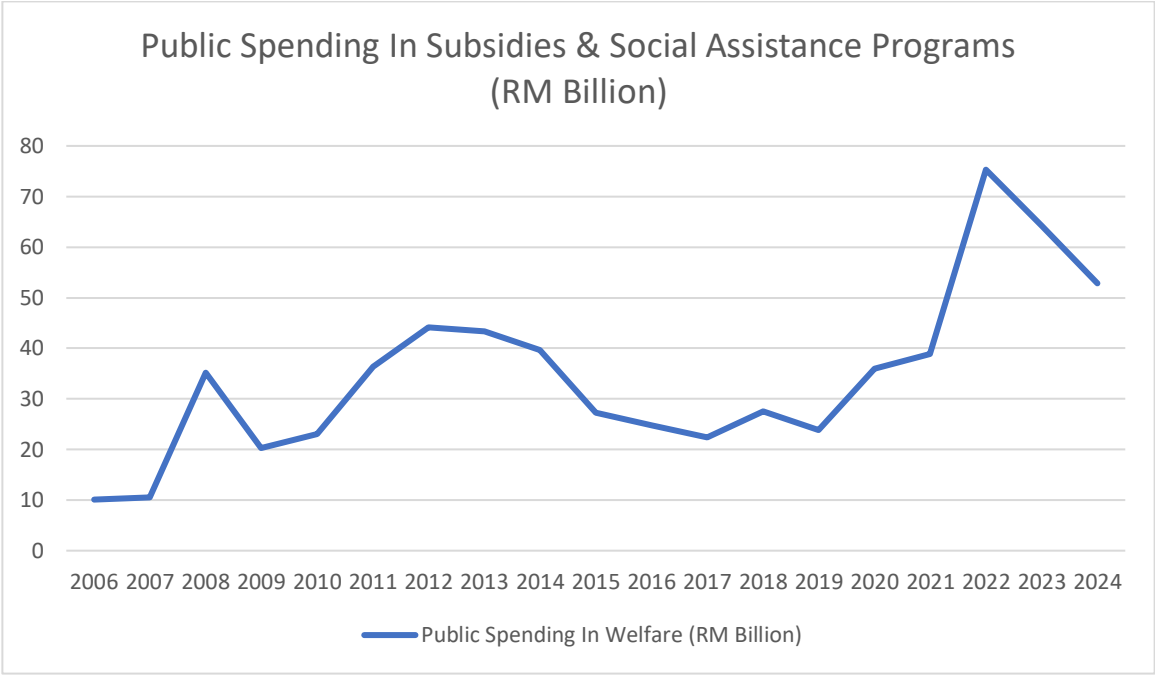

Figure 2. Malaysia Latest 18 Years of Public Spending on Subsidies and Social Assistance Programs (RM billion)
 Source: Malaysia Ministry of Economy (2024)

Projection of the Knowledge Frontier and Research Gaps

The projection of the knowledge frontier in the field reveals several key theoretical and regional insights. Dominant theories, such as the principal-agent theory (Klitgaard, 1988) and institutional corruption frameworks (Mungiu-Pippidi, 2006), provide foundational explanations for the persistence of corruption in political systems and its influence on social welfare policies. Regionally, studies like those by Gomez (1994) and Ufen (2015) shed light on the unique dynamics of political corruption in Southeast Asia, particularly in Malaysia, where political parties leverage corporate financing to maintain power, often skewing social policy implementation to benefit financial backers. On the institutional front, researchers including

Transparency International (2014) and Norris and Van Es (2016) emphasize the importance of political financing regulations and other reforms to curb corruption and enhance the delivery of social welfare.

Despite these advances, significant research gaps remain. Most existing studies focus on the short-term effects of corruption, leaving the long-term consequences on social welfare sustainability underexplored. Additionally, there is a notable lack of community-level insights, with research primarily addressing institutional and elite perspectives, neglecting the experiences of vulnerable groups who depend on welfare programs. Comparative regional analysis also remains limited; while region-specific studies exist, there is a need for broader comparative work examining how different Southeast Asian countries approach corruption in social policy. Furthermore, the potential of emerging technologies, such as digital governance tools, to improve transparency and mitigate corruption is underrepresented in the literature.

Suggestions

To counteract the misuse of welfare policies for political gain, it is essential to place a strong emphasis on transparency and accountability in the administration of welfare programs. One critical step in this direction is implementing clear, enforceable regulations that ensure welfare benefits are distributed based on objective criteria, such as need, poverty levels, or specific socio-economic factors. This would help ensure that welfare programs serve their intended purpose without being manipulated for political purposes. A key component of this effort is the creation of independent monitoring bodies responsible for overseeing the distribution of welfare resources. These agencies must operate without direct influence from political actors to safeguard the integrity of welfare programs. For instance, they could audit the allocation of welfare funds to ensure equitable distribution across different regions and demographic groups, thereby eliminating favoritism towards politically strategic populations. This would ultimately restore public trust by showing that welfare policies are designed to promote social equity rather than political patronage.

Political corruption often stems from the way political parties finance their activities, with welfare programs occasionally exploited to generate electoral support. Comprehensive reforms to political finance laws are, therefore, crucial. These reforms should focus on limiting the influence of money in politics, which frequently drives corrupt practices. This can be achieved by setting stricter caps on political donations to prevent wealthy individuals or corporate entities from wielding disproportionate influence in exchange for political favors. In addition to stricter donation caps, enhanced disclosure requirements should be implemented. Political parties and candidates would be required to publicly report all donations and financial activities, making it more difficult to conceal illicit funding or misuse welfare resources for vote-buying. Independent regulatory bodies must also be established to enforce political finance laws. These bodies would have the authority to investigate violations, impose fines, and prosecute offenses. A robust regulatory framework that monitors political finance effectively will reduce opportunities for corruption and prevent the manipulation of welfare policies for political ends.

A significant challenge in tackling political corruption lies in ensuring that anti-corruption agencies are truly independent and empowered to act without political interference. These agencies must have greater institutional independence and the legal authority to investigate and prosecute cases of corruption, especially those involving the misuse of welfare funds for political purposes. To achieve this, anti-corruption bodies need sufficient resources—both in terms of funding and expertise—to fulfill their mandates effectively. These agencies should be staffed by professionals who are not affiliated with any political party, and their operations must be transparent to maintain public confidence in their impartiality. By strengthening anti-corruption institutions, governments will be better equipped to hold corrupt officials

accountable. This would send a clear message that the misuse of public funds, including welfare resources, will not be tolerated, ultimately rebuilding public trust in the welfare system and political institutions. This trust is critical for the long-term sustainability of welfare programs.

Addressing political corruption also requires a cultural shift in how citizens engage with governance. Public awareness campaigns can play a pivotal role in educating the population about the harmful effects of corruption, particularly how it undermines social welfare programs intended to benefit the most vulnerable members of society. Civic education programs should be developed to inform citizens of their rights and the importance of transparency in governance. These programs can shed light on how political corruption diverts critical resources away from essential services like healthcare, education, and social safety nets, worsening socio-economic inequalities. Such education fosters a politically engaged and informed citizenry that can hold political leaders accountable.

Moreover, increased public engagement through mechanisms like town halls, social audits, and participatory budgeting empowers citizens to take an active role in overseeing the design and implementation of welfare programs. When the public is involved in these decision-making processes, it becomes much more challenging for corrupt officials to manipulate welfare policies for their own gain. This active civic engagement ensures that welfare programs are aligned with the population's needs, rather than the political objectives of elites.

CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS

This systematic literature review highlights the profound impact of political corruption on the formulation and implementation of social welfare policies, particularly in Malaysia's socio-political context. Corruption, primarily through the manipulation of political financing mechanisms and the strategic repurposing of welfare programs for political gain, undermines the intended goals of reducing poverty, addressing inequalities, and improving access to essential services. The review underscores that these practices not only distort policy priorities but also exacerbate socio-economic disparities, leaving marginalized and vulnerable populations underserved. Weak institutional frameworks, centralized power structures, and the intertwining of political and economic interests allow corrupt practices to persist, hindering the effectiveness of social welfare initiatives.

Political corruption distorts the integrity of welfare systems, where public resources are often diverted for political patronage rather than addressing societal needs. In Malaysia, the centralization of power and the reliance on patronage networks facilitate corruption, leading to selective implementation of welfare programs to consolidate political influence. As a result, welfare benefits often fail to reach those in genuine need, particularly among the B40 group (the lowest 40% of income earners), further perpetuating socio-economic inequalities.

Moreover, the manipulation of political financing exacerbates these issues. Political parties and elites often exploit welfare policies as tools for electoral support through vote-buying and biased resource allocation. This compromises policy outcomes and reduces public trust in government institutions, creating long-term challenges for sustainable development and social equity. Institutional weaknesses, such as lack of transparency and ineffective oversight, further exacerbate these problems, allowing corrupt practices to flourish unchecked.

Policy Recommendations

To address these critical issues and strengthen the integrity of social welfare policies, the following recommendations are proposed:

- (1) **Enhance Institutional Oversight and Governance:**

Establish independent oversight bodies with legal authority and financial resources to monitor welfare policy implementation and prevent misuse of funds.

Strengthen anti-corruption agencies to ensure they operate independently, free from political interference, and are empowered to investigate and prosecute corruption cases effectively.

Improve auditing mechanisms to monitor budget allocations, ensuring transparency in public spending.

(2) Promote Transparency in Political Financing:

Reform political financing laws to limit excessive campaign spending and introduce stricter caps on political donations.

Mandate full disclosure of political contributions, donors, and the utilization of campaign funds to minimize opportunities for misuse.

Establish independent regulatory bodies to enforce compliance with political financing laws and penalize violations.

(3) Ensure Inclusive and Needs-Based Policy Design:

Develop welfare policies that are transparent, evidence-based, and inclusive, with clear criteria for resource allocation based on poverty levels and socio-economic needs.

Foster citizen participation through public consultations, town halls, and stakeholder engagement to ensure policies reflect societal priorities rather than political agendas.

Implement mechanisms for equitable distribution of welfare benefits to marginalized populations, particularly in urban centers such as Kuala Lumpur.

(4) Strengthen Public Awareness and Civic Engagement:

Launch public education campaigns to increase awareness about the consequences of political corruption on welfare systems.

Promote civic engagement initiatives, such as social audits and participatory budgeting, to enable citizens to hold policymakers accountable.

Suggestions for Future Research

While this review synthesizes existing knowledge on the interplay between political corruption and welfare policies, several research gaps remain. Future studies should focus on: (1) Evaluating the effectiveness of institutional reforms and anti-corruption initiatives in improving policy outcomes; (2) conducting empirical case studies to explore the specific mechanisms through which corruption distorts welfare systems in other developing nations for comparative insights; (3) assessing the role of digital tools, such as blockchain technology and e-governance platforms, in enhancing transparency and reducing corruption in welfare distribution; (4) investigating the long-term socio-economic impacts of corrupted welfare systems on vulnerable populations, particularly in post-pandemic recovery contexts.

Limitations of the Study

This study is not without limitations. Firstly, the literature reviewed primarily focuses on Malaysia, which may limit the generalizability of findings to other countries with different

political and institutional frameworks. Secondly, while the review draws on theoretical and empirical studies, the absence of primary data collection restricts the scope for in-depth contextual analysis. Lastly, the study does not comprehensively address emerging forms of corruption in digital governance and technology-driven welfare systems, which require further exploration.

Conclusion

In conclusion, political corruption remains a significant barrier to the effective formulation and implementation of social welfare policies in Malaysia. Addressing these challenges requires a multi-pronged approach that prioritizes institutional reform, transparency in political financing, and inclusive policy design. By implementing robust governance mechanisms and fostering civic engagement, policymakers can ensure that welfare systems fulfill their intended purpose of reducing inequalities and improving social well-being. Future research should aim to bridge existing gaps, offering practical strategies to combat corruption and enhance the integrity of welfare policies in politically sensitive environments.

REFERENCES

- Bunce, V., & Wolchik, S. (2011). *Defeating authoritarian leaders in post-communist countries*. Cambridge University Press.
- Carlson, M. (2007). *Money politics in Japan: New rules, old practices*. Lynne Rienner Publishers.
- Gomez, E. T. (1994). *Political business: Corporate involvement of Malaysian political parties*. James Cook University of North Queensland.
- Gomez, E. T. (2014). Struggling for power: Policies, coalition politics, and elections in Malaysia. In *Seminar on Dominant Party Systems*.
- Gomez, E. T., & Tong, A. H. (2017). *The state of Malaysia: Ethnicity, equity and reform*. Routledge.
- Graycar, A. (2015). Corruption: Classification and analysis. *Policy and Society*, 34(2), 87-96.
- Groenendijk, N. (1997). A principal-agent model of corruption. *Crime, Law and Social Change*, 27(3-4), 207-229.
- Hu, Y. (2011). *The manipulation of political finance regulations by authoritarian regimes*. Academic Press.
- IDEAS. (2014). *Political finance regulations: An international perspective*. International Institute for Democracy and Electoral Assistance.
- IMF. (2023, October). World Economic Outlook Database. *IMF website*. <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/weo-database/2023/October>
- Jamaie, H. (2015). UMNO's Work in Politics and Business of Malaysia. *Unpublished manuscript*.
- Jomo, K. S. (2004). *The New Economic Policy and interethnic relations in Malaysia*. United Nations Research Institute for Social Development.
- Klitgaard, R. (1988). *Controlling corruption*. University of California Press.
- Levitsky, S., & Way, L. (2010). *Competitive authoritarianism: Hybrid regimes after the Cold War*. Cambridge University Press.
- Ministry of Economy. (2024, February). Public Sector Data. *Official Portal of Ministry of Economy*. <https://www.ekonomi.gov.my/en/socio-economicstatistics/economic-statistics/public-sector>
- Mungiu-Pippidi, A. (2006). Corruption: Diagnosis and treatment. *Journal of Democracy*, 17(3), 86-99.
- Norris, P., & Van Es, A. (2016). *Checkbook elections: Political finance in comparative perspective*. Oxford University Press.
- Peschard, J. (2006). *Authoritarian regimes and political finance*. Cambridge University Press.
- Rose, R. (2018). *Understanding corruption: Its causes and consequences*. Palgrave Macmillan.
- Shahriza, N. Z., & Irlisuhayu, K. (2013). Money politics and electoral corruption in Malaysia. *Journal of Asian and African Studies*, 48(3), 344-357.
- Shleifer, A., & Vishny, R. W. (1993). Corruption. *The Quarterly Journal of Economics*, 108(3), 599-617.

- Siddiquee, N. A., & Zafarullah, H. (2022). *Corruption and its control in Asian countries*. Palgrave Macmillan.
- Templeman, K. (2012). *Electoral authoritarianism in Southeast Asia*. Stanford University Press.
- Transparency International Malaysia (TI-M). (2014). *Reforming political financing. Transparency International Malaysia*.
- Ufen, A. (2015). *Political finance and corruption in Southeast Asia*. Palgrave Macmillan.
- Zainudin, Z. (2021). National social welfare policy in Malaysia. *Malaysian Journal of Social Policy and Society*, 18(1), 32-48.